

Fredagen den 16 mars

Kl. 09.00–11.34

§ 1 Avsägelse

Talmannen meddelade att *Lars Eriksson* (S) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 20 mars 2018.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Talmannen meddelade att *Berit Högman* (S) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 27 mars 2018.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2017/18:25 för torsdagen den 15 mars i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från socialutskottet.

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2017/18:408

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:408 Vägslitageavgift
av Edward Riedl (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 4 maj 2018.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 14 mars 2018

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

John Ndure

Departementsråd

Prot. 2017/18:86
16 mars

Interpellation 2017/18:430

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:430 Djurskyddslag med rättssäkerhet
av Staffan Danielsson (C)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 april 2018.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 15 mars 2018

Näringsdepartementet

Sven-Erik Bucht (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2017/18:432

Till riksdagen

Interpellation 2017/18:432 Vårdköerna i Sverige
av Erik Andersson (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 17 april 2018.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 15 mars 2018

Socialdepartementet

Annika Strandhäll (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

§ 4 Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till försvarsutskottet: RiR 2018:6 Livsmedels- och läkemedelsförsörjning – samhällets säkerhet och viktiga samhällsfunktioner

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2017/18:160 till utrikesutskottet

Skrivelser

2017/18:109 till arbetsmarknadsutskottet

2017/18:118 till utrikesutskottet

Redogörelse

2017/18:OSSE1 till utrikesutskottet

Motioner
2017/18:3980 och 3999 till justitieutskottet
2017/18:3994 till försvarsutskottet
2017/18:3998 till konstitutionsutskottet
2017/18:3979 och 4001 till socialförsäkringsutskottet

Prot. 2017/18:86
16 mars

§ 6 Svar på interpellation 2017/18:414 om integrationsutmaningen

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Lars Beckman har frågat mig vilka konkreta åtgärder jag i min tjänsteutövning har vidtagit för att minska klyftan mellan inrikes födda och utrikes födda sysselsättningsgrad. Han har också frågat om jag kan ge exempel på vilka konkreta åtgärder jag avser att vidta för att minska skillnaderna i arbetslöshet mellan utrikes födda män och kvinnor, om jag anser att regeringen gör tillräckligt för att förbättra integrationen av nyanlända samt om jag ser ett samband mellan fördubblingen av arbetsgivaravgifter för unga, försämrat RUT- och ROT-avdrag och det ökade sysselsättningsgapet mellan utrikes och inrikes födda.

Sedan regeringen tillträdde är mer än 250 000 fler i jobb. Två tredjedelar av sysselsättningsökningen har skett bland utrikes födda. Det har tidigare tagit upp till tio år innan hälften av de nyanlända har etablerat sig på arbetsmarknaden. Nya siffror från Statistiska centralbyrån visar nu en förbättring och att nästan hälften av de som mottogs 2011 hade jobb efter fem år. Om utvecklingen fortsätter på samma positiva sätt bör tiden från mottagande till arbete kunna fortsätta kortas. Men stora utmaningar kvarstår, inte minst vad gäller nyanlända kvinnors etablering på arbetsmarknaden.

Ett nytt regelverk för nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet trädde i kraft den 1 januari 2018. Det nya regelverket stärker Arbetsförmedlingens möjligheter att ge rätt insatser utifrån individens behov samtidigt som kraven på individen tydliggörs. Regeringen gör stora satsningar på utbildning, och den 1 januari 2018 infördes också en utbildningsplikt för nyanlända.

Möjligheten till en subventionerad anställning utgör en viktig väg till jobb för grupper som står långt från arbetsmarknaden. Regeringen reformerar systemet för de subventionerade anställningarna. Ett flertal anställningsstöd slås samman till ett enhetligt och mer kraftfullt stöd – introduktionsjobb.

Extratjänster och moderna beredskapsjobb är vägar in på arbetsmarknaden för nyanlända och långtidsarbetslösa, liksom snabbspåren för nyanlända som har kompetens inom vissa bristyrken. I samarbete med kommunerna tar Arbetsförmedlingen nu fram lokala jobbspår.

Regeringen har också kommit överens med arbetsmarknadens parter om att etableringsjobb bör införas. Syftet är att fler nyanlända och långtidsarbetslösa ska etablera sig på arbetsmarknaden samt att underlätta arbetsgivarnas framtida kompetensförsörjning.

Regeringen presenterade även i budgetpropositionen för 2018 insatser för att främja att fler utrikes födda kvinnor deltar på arbetsmarknaden. Det

handlar bland annat om insatser för att öka kvinnors företagande, ytterligare främjandemedel till Delegationen för unga och nyanlända till arbete samt utökade medel för kommuner att erbjuda insatser under föräldradeltid. Arbetsförmedlingen har fått i uppdrag att särskilt arbeta för att minska arbetslösheten och höja sysselsättningsgraden bland utrikes födda kvinnor. Regeringen har också avskaffat vårdnadsbidraget och begränsat föräldraförsäkringen för personer som kommer till Sverige med barn som är äldre än ett år.

Att höja sysselsättningsgraden bland utrikes födda, i synnerhet kvinnor, och att bryta långvarig arbetslöshet är högt prioriterade frågor för regeringen. Regeringen har vidtagit en rad åtgärder med syftet att korta vägen till arbete för nyanlända och för att fler ska komma i arbete. Vi planerar även ytterligare åtgärder.

Anf. 2 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Det är väldigt viktigt för Sverige att man löser integrationsutmaningarna och får fler människor i jobb. Men det är minst lika viktigt för den enskilde, som måste få en plats på arbetsmarknaden. Tyvärr imponerar inte regeringens politik på det här området heller, varken i fråga om utfallet, det vill säga hur många som kommer i jobb, eller på de företagare som ska anställa utrikes födda.

Jag har sedan 2010 haft förmånen att regelbundet ha rundabordssamtal med utrikes födda företagare, ett tiotal per gång. Det är väldigt bra att föra ett resonemang och diskutera: ”Ni är ju framgångsrika företagare. Ni har gjort den här resan. Vilka saker tycker ni är viktiga och att vi politiker bör göra?”

Ett av dessa rundabordssamtal hade jag i Gävle för något år sedan. Jag hade också ett seminarium här i riksdagen i onsdags, med utrikes födda företagare. Om man stämmer av vad företagarna säger med den politik som regeringen för är det intressant att se att det kanske finns en förklaring till att glappet mellan utrikes födda och inrikes födda ökar på arbetsmarknaden.

En av de viktigaste sakerna som alltid kommer upp är språket. På seminariet i onsdags sa en av företagarna: ”Varför krånglar ni till det så mycket? Varför gör ni inte mer av det som fungerar? Se till att människor kommer i jobb direkt och får lära sig språket på jobbet!” Det handlar till exempel om att sfi-undervisningen måste förbättras, och kanske framför allt om att kunna kombinera arbete med sfi-undervisning.

Det handlar också om attityden till företagsamhet. Vid rundabordssamtalet i Gävle för en tid sedan var många företagare från olika branscher där – det var någon tandläkare, och det var någon glasmästare. De sa att attityden till företagsamheten är det viktigaste: ”Skuldbelägg inte oss företagare! Lyft oss som de integrationshjältar vi är! Svartmåla inte mig som företagare!”

När den iranske tandläkaren kom till Sverige för länge sedan – jag tror att det var 1986 – hade man ett år på sig att lära sig svenska. Lärde man sig inte svenska på ett år fick man lämna Sverige. Vid rundabordssamtalet sa Mohammad Yazdani just: ”Vad tror ni att jag gjorde? Tror ni att jag lärde mig svenska på ett år?”

Man pratar också om att skatter har betydelse. Man måste få behålla en större del av vinsten, så att man kan utveckla sitt företag och göra investeringar i det egna företaget.

Det här är viktigt. Jag tror nämligen att om vi inte löser jobben för den stora volymen människor som har kommit till Sverige kommer de nedskärningar som ni har gjort i LSS – finansministern har sagt att ni ska spara in på stöd enligt LSS, för att finansiera hanteringen av flyktingkrisen – att vara en västanfläkt mot vad nästa alliansregering kommer att behöva göra.

Precis som statsrådet själv sa är det ett enormt misslyckande när det gäller andelen utrikes födda kvinnor på arbetsmarknaden. Jag kommer att återkomma till det i mitt nästa inlägg.

Anf. 3 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Vi kanske ska rätta till några saker. Det är ändå så att utvecklingen går åt rätt håll. Sysselsättningsgapet mellan utrikes och inrikes födda var 2005 11–12 procent, 2013 var det 10 procent och nu är gapet 8 procent. Jag är förstås inte nöjd med det. Men gapet mellan utrikes och inrikes födda har minskat.

Andelen personer som kommer i arbete efter etableringen på Arbetsförmedlingen, som normalt är två år, har också ökat markant sedan den här regeringen tillträdde, trots att väldigt många fler är inskrivna i etableringsuppdraget. Jag är på inget sätt nöjd med resultaten. Men det går i rätt riktning.

Det har tidigare tagit mellan åtta och tio år innan hälften i en grupp nyanlända är etablerade på arbetsmarknaden, och det mäts genom en viss nivå på årsinkomsten. Nu ser tiden ut att kunna halveras till fem år innan man är etablerad på arbetsmarknaden. Utvecklingen går alltså åt rätt håll, det är viktigt att komma ihåg. Men utmaningarna är trots detta väldigt stora.

Herr talman! Lars Beckman sa här att man ska se till att människor kommer i jobb direkt och lär sig språket på jobbet. Jag tycker att det är en väldigt bra idé. Det är därför som jag talar också med arbetsgivare, och de har tillsammans med de fackliga organisationerna önskat sig en ny form av anställningsstöd. Därför har vi nu kommit överens med Svenskt Näringsliv, med LO och med Unionen om att införa etableringsjobb som innebär just att arbetsgivaren anställer till en låg kostnad även personer som kanske ännu inte kan jobbet och ännu inte talar tillräckligt bra svenska. Man vill göra detta i syfte att det ska leda till en fast heltidstjänst och bidra till kompetensrekryteringen för företaget. Sedan ställer samhället upp med resurser för bland annat utbildning. Det är precis så som man behöver jobba för att fler personer ska komma i arbete.

Det är väldigt tråkigt att Moderaterna, som ju tidigare sa att man skulle välkomna om parterna kom överens, nu inte verkar välkomna det.

Anf. 4 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Att Socialdemokraterna under ett valår kan ta fram många subventionerade anställningar tror jag ingen betvivlar i den här kammaren. Att ni är duktiga på siffertrixande under ett valår tror jag inte heller att någon betvivlar.

I onsdags hade jag med mig Jan Edling på det seminarium som jag hade om migration och företagsamhet. Han pratade om den rapport som han skrev 2005 då han i ren ilska lämnade LO eftersom han inte fick berättiga att 10 procent av arbetskraften förtidspensionerades. Jan Edling har skrivit två nya rapporter som är mycket läsvärda. Jag förutsätter att statsrådet har läst dem.

På seminariet i onsdags sa Jan Edling ungefär så här: Jag är inte så orolig för dem som har kommit nu. För dem kommer det säkert att lösa sig. Jag är mer orolig för det som man kan kalla för tredje generationens invandrare, det vill säga barnen till barnen till dem som har kommit hit som bor i förorter och som inte har lärt sig språket. Dem är jag mest orolig för. Hur kommer de att kunna bidra om de hamnar helt utanför samhället?

På samma seminarium i onsdags var det två jättedriftiga utrikesfödda företagare som berättade om en vän som hade 20 anställda. Han var en superentreprenör. Det var bara det att det var en helt svart verksamhet.

Det är bra att Ylva Johansson inte är nöjd, men du har haft fyra år på dig att faktiskt ta tag i de här frågorna. Det är klart att det är ett bekymmer att förvärvsarbetande bland inrikes födda var 84 procent 2016 medan det var 61 procent bland utrikes födda.

Om jag stämmer av den lilla lista som jag fick med mig från företagen över det som de tycker att vi politiker borde göra var det några saker som stack ut.

Attityden till både företagsamhet och arbete måste förbättras. Där får svenska folket självt avgöra om vi har en regering som uppmuntrar eller svartmålar företagsamhet.

Det måste alltid löna sig att arbeta i stället för att passivt leva på bidrag. Svenska folket får fundera på vad regeringen har fört för politik. Är det så att man har sänkt eller höjt skatterna för dem som jobbar? Är det så att man har höjt bidragen som har gjort att det lönar sig mindre att jobba?

En företagare sa så här: Det finns lediga arbeten inom vår bransch, men den sammantagna effekten av olika bidrag gör att det kan vara mer lönsamt att leva på bidrag i stället för att arbeta. Konsekvensen blir att många inte söker våra lediga jobb. Det sa man från en städfirma.

Det är viktigt att lära sig svenska och integreras i samhället, att förstå värderingar och inställningar. Kan man inte svenska kan man vare sig arbeta eller driva företag. Då kan man fundera på hur starta-egget-rådgivningen funkar i Sverige. På hur många olika språk sker det? Vilken attityd har man till den som kommer hit. Är det: Vad duktig du är, Lars Beckman, som har tagit dig till Sverige, nu ska vi hjälpa dig att starta företag? Eller har man en annan attityd och inställning?

Precis som jag sa i mitt inledningsanförande tror jag att om vi inte får människor i jobb – och då menar jag inte subventionerade anställningar – då kommer det att bli en oerhörd ansträngning på våra välfärdssystem.

Den kommande regeringen måste göra nedskärningar om vi passivt ska försörja en halv miljon människor eller fler som inte kommer in på arbetsmarknaden, och det är nog en situation som Sverige aldrig har upplevt.

Herr talman! Lars Beckman verkar ha lite svårigheter med verkligheten. Sanningen är ju att vi har en urstark arbetsmarknad. Det finns massor av företag som startar och som vill anställa. Ett av de stora problemen på arbetsmarknaden är ju att det finns så många vakanser, så många jobb som inte kan tillsättas.

SNS Konjunkturråd behandlade frågan om det finns tillräckliga incitament att gå från så kallade bidrag till arbete. Man konstaterade där att det inte finns några sådana problem. Det är inte ett område där det behövs reformer eftersom incitamenten är mycket starka i Sverige som det ser ut i dag.

Herr talman! Utvecklingen har gått åt rätt håll under vår tid i regering. Det beror naturligtvis delvis på de reformer som regeringen har genomfört. När vi tog över ansvaret för etablering av nyanlända var det mycket som var ogjort. Vi fick ta itu med flera större strukturreformer.

En viktig sådan var att se till att alla kommuner är med och delar ansvaret för att ta emot, etablera och integrera nyanlända. Det är häpnadsväckande att Sverige under så lång tid har låtit ansvaret falla på ett fåtal kommuner som har fått ta ett väldigt stort ansvar också för problemen med segregation som blir följderna när man har ett så pass ojämnt mottagande. Nu har vi en sådan reform på plats som innebär att alla kommuner är med och delar ansvaret.

Ett annat viktigt reformområde var föräldraförsäkringen. Den gamla regeringen hade infört ett vårdnadsbidrag som i praktiken blev en kvinnofälla för utrikesfödda, ofta nyanlända kvinnor. Det har vi avskaffat.

Vi har också genomfört andra reformer i föräldraförsäkringen för att säkerställa att den blir ett stöd för att kunna kombinera arbete och familjeansvar och inte en kvinnofälla där man är hemma under lång tid och borta från arbetsmarknaden. Därför har vi begränsat det uttag som är möjligt att göra för föräldrar till de barn som är över ett år när de kommer hit till Sverige. Det är en viktig strukturreform.

Det tredje är att vi har reformerat den etableringsreform som den gamla regeringen genomförde. Den reformen hade flera goda sidor, bland annat att man förde över ansvaret för etableringen från kommunerna till Arbetsförmedlingen. Men det fattades en sak. Det fattades krav på individen. Nu har vi infört ett sådant krav. Individen har rättigheter som infördes av den gamla regeringen, men nu har individen också skyldigheter. Det betyder att om man inte deltar i den verksamhet som man ska delta i – språkundervisning, praktik och mycket annat – kan man bli av med sin ersättning på samma sätt som gäller alla andra arbetslösa som är inskrivna på och uppbär stöd från Arbetsförmedlingen.

Regeringen har verkligen jobbat för högtryck i dessa frågor, och vi ser också resultat. Utvecklingen går åt rätt håll. När jag tillträdde var det 27 procent som gick vidare från etableringsuppdraget till arbete eller studier. Nu är det 34 procent. Det är en tydlig positiv utveckling trots att det är rekordmånga personer inskrivna i etableringsuppdraget.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag säga att det är allvarligt att en riksdagsledamot kallar Sveriges officiella statistik för siffertrixande. Det är Statistiska centralbyrån som via sina arbetskraftsundersökningar ansvarar

för Sveriges officiella sysselsättningsstatistik. Där är det tydligt att sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda har minskat. För ett antal år sedan var det ca 11 procent, och nu är siffran nere på 8 procent. Gapet har tydligt minskat över tid. Det behöver fortsätta att minska, men det är inget trixande som regeringen sysslar med.

Regeringen förhåller sig till den officiella statistiken. Det borde riksdagsledamöter också göra.

Anf. 6 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Statsrådet Ylva Johansson höjer tonen när hon är svarslös, men jag har inga problem med det. Det är alltså Socialdemokraterna som siffertrixar inför ett val genom att vräka på med bidragsjobb under en högkonjunktur.

Jag har respekt för att Ylva Johansson inte läser Dagens industri, det är klart att det kanske inte är prioriterat. Men vi kan ha högläsning från en intervju med din chef häromdagen: Socialdemokraternas viktigaste valöfte 2014 var att Sverige till 2020 skulle ha EU:s lägsta arbetslöshet. Statsrådet kanske känner igen det vallöftet.

Sedan fortsätter journalisten: Men Sverige har enligt Eurostat i stället halkat från plats 12 till plats 16.

Herr talman! Detta är bekymmersamt. Det borde också vara bekymmersamt för regeringen om vi tittar på andelen förvärvsarbetande. Bland kommunmottagna flyktingar och flyktinganhöriga var förvärvsgraden 30 procent bland kvinnor som kom hit 2012. Förvärvsgraden bland dem som kom hit 2013 var 24 procent. Förvärvsgraden bland dem som kom hit 2014 var 18 procent. Förvärvsgraden bland de kvinnor som kom hit 2015 var 7 procent, och förvärvsgraden bland dem som kom hit 2016 var 2 procent.

Det är uppenbart att Sverige har stora problem med att få människor som kommer hit att snabbt börja jobba. Detta sker i en brinnande högkonjunktur. Tänk hur det blir när vi går in i en lågkonjunktur, herr talman! Efter en högkonjunktur kommer nämligen alltid en lågkonjunktur. Hur kommer det då att se ut på arbetsmarknaden?

Jag tror att man måste göra mycket, till exempel få fler företag att anställa utrikesfödda och få fler utrikesfödda att starta företag.

Anf. 7 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag har sagt det tidigare, och jag säger det igen: Jag är inte nöjd. Det finns mycket mer att göra. Detta har jag framfört både i det skriftliga interpellationssvaret och i inläggen här i debatten.

Bland annat därför har vi satt oss tillsammans med arbetsmarknadens parter och kommit överens om att införa etableringsjobb. Fler insatser behövs. Extratjänsterna fungerar bra inom den offentliga sektorn, men vi behöver en motsvarande satsning i den privata sektorn. Nu har vi kommit överens om anställningar helt enligt den modell som arbetsgivarna efterfrågar, som ska innebära så lite krångel som möjligt för dem.

Självklart behöver fler saker göras. Men det är ändå viktigt, herr talman, att hålla fast vid verkligheten. Utvecklingen går åt rätt håll. Vid det stora flyktingmottagande som Sverige hade 2015 tog vi emot fler flyk-

tingar än något annat OECD-land någonsin i historien har gjort i förhållande till capita. Alla bedömde att arbetslösheten skulle öka till följd av detta.

I stället har vi lyckats få en utveckling där arbetslösheten tydligt sjunker och fortsätter att tydligt sjunka. Den sjunker tack vare att allt fler människor arbetar, inte på grund av att de försvinner från arbetsmarknaden av andra skäl. Tvärtom har vi en ökning från en redan rekordhög nivå av andelen personer i arbetskraften och personer som är sysselsatta. Vi har även en tydligt sjunkande arbetslöshet. I går kom nya siffror från Statistiska centralbyrån som pekade ännu tydligare på en sjunkande arbetslöshet.

Herr talman! Utmaningarna är visserligen många. Jag har mycket att göra, vilket jag också gör. Men utvecklingen går åt rätt håll, och det är bra.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2017/18:417 om regionala skyddsombud

Anf. 8 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Lars Beckman har frågat mig hur jag anser att vi på bästa sätt kan säkerställa att uppföljning och kontroll sker av att regionala skyddsombud, under tiden de är arvoderade av statliga medel, inte ägnar sig åt partipolitiskt arbete.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen bygger på starka och ansvarstagande parter. Skyddsombuden är en viktig del av det svenska arbetsmiljösystemet. De regionala skyddsombudens uppgift är att aktivera och vara ett stöd för arbetstagsidan i det lokala arbetsmiljöarbetet, främst på mindre arbetsställen där det saknas skyddskommittéer.

Staten ger årligen ett bidrag till den regionala skyddsombudsverksamheten. Den finansieras även av organisationerna själva. Uppföljningen av hur medlen används har utökats under senare år. Från och med 2014 innehåller redovisningen av den regionala skyddsombudsverksamheten följande nio mätbara prestationer: antal regionala skyddsombud, antal årsarbetskrafter regionala skyddsombud, antal besökta arbetsställen, antal besök på arbetsställen och dess huvudsakliga inriktning, rådgivning per telefon och e-post, utbildning internt, utbildning externt och utbildningskostnad. Därutöver redovisas totalkostnad och bidrag.

Regeringen har förtroende för att arbetstagarorganisationerna hanterar sitt uppdrag på ett ansvarsfullt sätt.

Anf. 9 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Låt mig först fastslå det självklara: Vi är överens om att det ska finnas en god arbetsmiljö på svenska arbetsplatser.

Tittar vi på utfallet var sjukskrivningar och ohälsa skapas kan vi tyvärr se att detta sker i kommuner och landsting och i viss mån även i statlig verksamhet. Den lägsta sjukfrånvaron finns inom de privata företagen och framför allt inom de privata små företagen.

Prot. 2017/18:86
16 mars

Svar på
interpellationer

Herr talman! Just nu pågår en intensiv diskussion i medierna om hur valrörelsen i Sverige kan tänkas påverkas. Det är en viktig debatt. Det är viktigt att diskutera vilket ansvar internationella medieaktörer har för att inte sprida fake news, antisemitisk propaganda eller annat. Otillbörlig påverkan på det allmänna valet är en oerhört viktig fråga för alla politiska partier. Det borde inte finnas någon skillnad i det avseendet.

Det blir dock bekymmersamt när LO satsar 30 miljoner på att hjälpa Stefan Löfven att vinna valet och också tänker ställa krav. Detta står att läsa i en artikel i Aftonbladet. Här finns även en kravlista på regeringen. Om detta hade skett i andra länder hade vi kanske till och med kunnat kalla det korruption. I artikeln från Aftonbladet säger LO vidare att man ska ”genomföra en halv miljon samtal, dubbelt så många som 2014, med medlemmar via telefon och ute på arbetsplatser”.

Herr talman! Vi vet att LO får ungefär 83 miljoner i statligt bidrag. De får det via ett anslag från Arbetsmiljöverket som går till regionala skyddsombud. Det var därför jag ställde denna interpellation, som handlar om hur vi säkerställer att LO inte använder dessa personer i partipolitiskt arbete för att genomföra de här samtalen på arbetsplatserna och på så sätt se till att Socialdemokraterna vinner valet. Det här handlar om en intresseorganisation som vill påverka valutgången.

Jag har fått ett svar, som egentligen inte svarar på min fråga. Men statsrådet har naturligtvis möjlighet att göra det nu. Vad jag är intresserad av är alltså hur vi säkerställer att dessa medel inte används till partipolitiskt arbete för att påverka den svenska valutgången. För mig är det en hygienfaktor att de medel som ska gå till ett visst ändamål naturligtvis ska användas till just det.

Jag tror även att vi bör ha en vidare och bredare debatt om det är lämpligt att ge så mycket pengar till en intresseorganisation. Kanske blir det mer renodlat om man har arbetsmiljörådgivare som är anställda av exempelvis Arbetsmiljöverket. Vi hade precis en debatt här om det.

Vad jag vill veta är alltså: Hur vet vi att dessa 83 miljoner inte används på ett felaktigt sätt? Hur säkerställer vi att de inte går till partipolitiskt arbete? Detta vill jag ha svar på.

Anf. 10 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Lars Beckman säger att vi är överens om arbetet för en god arbetsmiljö. Jag är inte helt säker på att vi verkligen är överens om det. Vi kunde se facit efter den förra regeringen. Man gjorde radikala nedskärningar av arbetsmiljöarbetet. Man gjorde radikala minskningar i kunskapsuppbyggnaden för arbetsmiljöarbetet genom att lägga ned hela Arbetslivsinstitutet. Betydande delar av arbetsmiljöforskningen blev också lidande av detta. Man gjorde dessutom stora nedskärningar i Arbetsmiljöverkets resurser, vilket fick konsekvenser.

Om man tycker att arbetsmiljöarbete är viktigt måste man också säkerställa att det finns resurser och kompetens för att bedriva detta arbete. Därför har denna regering satsat på nya resurser till Arbetsmiljöverket, motsvarande ungefär 100 nya inspektörer. Vi har även gett Arbetsmiljöverket nya uppdrag, bland annat att tillsammans med andra statliga myndigheter motverka osund konkurrens. Vi har gett nya resurser till arbetsmiljöforsk-

ningen. Därtill kommer en ny myndighet för arbetsmiljökunskap att påbörja sitt arbete i Gävle i sommar. Vi håller just nu på att rekrytera en generaldirektör till denna nya myndighet.

De regionala skyddsombuden har en roll på de arbetsplatser som inte har en skyddskommitté. Att arbetsplatserna inte har det beror ofta på att de är för små, men det kan också finnas andra skäl till det. De regionala skyddsombuden är där för att stimulera och stödja arbetstagarorganisationerna i deras arbete. Den som står för den statliga inspektionen och för statliga råd är Arbetsmiljöverket, vilket är en annan roll. Den har vi dessutom förstärkt. Man ska dock inte blanda samman dessa båda roller. De regionala skyddsombuden har att komplettera det arbete som skyddsombuden och de fackliga representanterna i skyddskommittéerna annars står för på arbetsplatserna.

Lars Beckman verkar vara bekymrad över att LO säger att man ska förnä och uppmana fackligt och politiskt engagerade personer att i en valrörelse föra politiska resonemang med sina arbetskamrater. Jag tror att vi skulle behöva väldigt mycket mer av detta. Jag är tvärtom oroad över att alltför lite av den politiska debatten förs öga mot öga mellan människor som är politiskt engagerade och att alltför stor andel sker till exempel genom mer eller mindre anonyma konton i sociala medier eller på internet. Jag skulle vilja uppmantra till att föra mer av samtalet om viktiga politiska frågor öga mot öga. Det tror jag är en viktig grund för en väl fungerande demokrati.

Men den frågan har inte att göra med frågan om de regionala skyddsombuden. De regionala skyddsombuden har en jätte viktig uppgift. Det är min uppfattning att de gör ett bra arbete. Jag har fullt förtroende för att LO, TCO, Saco och även Hamnarbetarförbundet sköter sitt uppdrag på det sätt som de ska göra.

Anf. 11 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Det är väl jättebra att vi är överens om att politiska partier inte borde ha anonyma Twitter troll, som vi kunde konstatera att Socialdemokraterna tänkte inleda valrörelsen med. Det är också en hygienfaktor.

Även jag tycker att vi ska ha personliga samtal i valrörelsen. Det är jätte viktigt.

Jag tror att Aftonbladet sätter fingret på en viktig fråga när de i en faktaruta under artikeln om att LO satsar 30 miljoner på att hjälpa Löfven att vinna valet skriver: ”Sedan arbetarrörelsens födelse i Sverige i slutet av 1800-talet har Socialdemokraterna och LO haft täta band. Genom stora delar 1900-talet var fackets arbete på arbetsplatserna, där de uppmanade alla att rösta på S, ... en stor anledning till att partiet satt vid regeringsmakten – i princip hela tiden.”

Jag tror att vi tack och lov har lämnat bakom oss det samhälle där Socialdemokraterna kunde styra samhällsdebatten. Vi hade inte internet. Vi hade inte fria etermedier. Det var en sammanblandning mellan socialdemokrater, partiet, LO, staten och myndigheter. Jag tror att vi måste renodla detta. En av de sista korporativa frågor som finns kvar är möjligtvis kopplingen i att staten ger 83 miljoner till en organisation som vill påverka den svenska valutgången med samtal på arbetsplatser.

Prot. 2017/18:86

16 mars

Svar på
interpellationer

Vad har då LO för resurser? Ja, det är klart att man har ombudsmän, ombud och så vidare, men det går inte att utesluta att det kan finnas partipolitiska inslag i till exempel konferenser om arbetsmiljö som man har med regionala skyddsombud. Det är precis därför jag har ställt den här frågan till Ylva Johansson. Hur säkerställer statsrådet detta? Det gäller naturligtvis inte statsrådet personligen, men hur säkerställer Arbetsmiljöverket att medlen inte används på ett otillbörligt sätt? Hur säkerställer vi att inte det regionala skyddsombudet, oavsett vilket län det gäller, tar med sig socialdemokratiska politiker på arbetsplatser eller arrangerar möten eller vad det nu kan vara för någonting?

Jag tycker att det här är en väldigt allvarlig fråga. I dag gäller det Socialdemokraterna. I en annan tid kan det gälla ett annat parti vars värderingar inte alls stämmer överens med Ylva Johanssons. Jag tycker att det borde bekymra statsrådet mer att man inte har bättre kontroll över hur de här pengarna används.

Anf. 12 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är lite svårt att följa Lars Beckmans resonemang, måste jag säga. Han är vad jag förstår väldigt bekymrad över att Landsorganisationen, LO, ger resurser till socialdemokratin. Men detta bekymmer försöker han vända till någonting annat genom att säga att han är bekymrad över att det finns regionala skyddsombud utsedda av LO, TCO, Saco och Svenska hamnarbetarförbundet som delvis finansieras av skattemedel och delvis finansieras direkt av de fackliga organisationerna. Det är lite svårt att följa vad som egentligen skulle vara problemet här. Det verkar som att huvudproblemet för Lars Beckman är att det mellan Landsorganisationen och socialdemokratin finns ett samarbete som har djupa rötter och som bland annat har resulterat i att LO gärna vill se en socialdemokratiskt ledd regering också efter nästa val.

Jag är stolt över det samarbete som mitt parti har med LO. Det har långa rötter och har byggt det här landet starkt. Det finns väldigt mycket att vinna på ett fortsatt starkt samarbete mellan mitt parti och LO:s organisation. Men det bygger förstås på att både parti och organisation alltid tar ställning för att man vill ha ett sådant samarbete och uppfattar det som att samarbetet fungerar väl och ger bra resultat. Så har hittills varit fallet. Det skulle naturligtvis ha kunnat vara på ett annat sätt, men så var det inte på den senaste LO-kongressen eller på den senaste socialdemokratiska kongressen.

Vi är stolta över detta samarbete. Det är en av orsakerna till att Sverige har en bättre representation från alla samhällsklasser, även arbetarklassen, i både riksdag och regering. I många andra länder kan man se att politiker i väldigt stor utsträckning hämtas från samma samhällsklass. Så är det inte i Sverige, till stor del tack vare det goda samarbete som mitt parti har med LO.

Men tillbaka till frågan, herr talman! Frågan handlar om de regionala skyddsombuden. De regionala skyddsombuden finansieras av staten och de fackliga organisationerna: LO, TCO, Saco och Svenska hamnarbetarförbundet. Deras uppdrag är att stödja arbetstagarsidan i arbetsmiljöarbetet, huvudsakligen på de arbetsplatser där man inte har skyddskommittéer.

Min bedömning är att det arbetet fungerar väl. Jag har fullt förtroende för att man sköter sitt arbete på rätt sätt.

Prot. 2017/18:86
16 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 13 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Min enkla fråga i interpellationen till statsrådet var: ”Hur anser ministern att vi på bästa sätt kan säkerställa att uppföljning och kontroll sker av att regionala skyddsombud, under tiden de är arvoderade av statliga medel, inte ägnar sig åt partipolitiskt arbete?” Jag kan konstatera att jag inte har fått svar på frågan.

Jag kan också konstatera att Ylva Johansson glider på svaret. Hon ser inte problemet med sammanblandningen av olika roller. Det tycker jag är ett bekymmer.

Jag tror att vi har anledning att återkomma till exempelvis direktdemokrati och tänka på om inte det vore ett bra sätt att säkerställa medlemmarnas inflytande i en del organisationer.

Jag kan också konstatera att vissa fackförbund nu utesluter personer som är aktiva i vissa politiska partier. Man kan undra vilken arbetsmiljö den person som inte ens får vara med i fackförbundet kan ha. Har man då förtroende att kontakta facket? Transport utesluter vissa medlemmar. Det borde naturligtvis bekymra ett statsråd som värnar arbetsmiljön om inte alla får vara med i facket och om inte facket värnar alla löntagares arbetsmiljö.

Jag tycker att det är fråga om en sammanblandning. Jag skulle även vilja rikta en direkt uppmaning till dem som betalar ut det här bidraget till exempelvis LO. Det är ert ansvar att granska denna verksamhet. Det är ert ansvar att se till att partipolitiskt arbete inte förekommer. Jag tror inte minst att medierna har en viktig roll här. Runt om i landet kan lokala nyhetsredaktioner mycket väl titta på vad konferenser innehåller och om det finns inslag av partipolitiskt arbete eller inte. Jag tror att det finns stor anledning att återkomma till den här frågan.

Anf. 14 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det här sista inlägget från Lars Beckman visar vem det är som har svårt med rollerna. Lars Beckman verkar förespråka att man i direkt strid med grundlagsskyddad organisationsfrihet skulle gå in och lagstifta om hur fackliga organisationer själva ska styra sina organisationer, att staten skulle lägga sig i och lagstifta om till exempel hur man ska ha val i fria organisationer och vem som ska få vara medlem eller inte få vara medlem i en organisation. Prata om att inte kunna skilja på rollerna! Det här är allvarligt. Fackliga organisationer har sin organisationsfrihet precis som alla andra organisationer. De har rätt att själva välja hur de ska organisera sig och vilka de vill ha som medlemmar i sin organisation. Det är en grundlagsskyddad rättighet. Jag hoppas att Lars Beckman får ett inlägg till i debatten. Detta är faktiskt ett allvarligt och mycket anmärkningsvärt uttalande.

Anf. 15 TALMANNEN:

Tack! Jag ger ledamoten Beckman 30 sekunder att svara på frågan.

Prot. 2017/18:86
16 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 16 LARS BECKMAN (M):
Herr talman! Den som borde bekymra sig över att arbetsmiljön inte värnas för alla medlemmar är naturligtvis ansvarigt statsråd.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2017/18:356 om hög och störande musik från fordon

Anf. 17 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):
Herr talman! Pål Jonson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta med anledning av fordon som stör människor i sin omgivning med hög musik samt om det är min bedömning att den nya straffbestämmelsen om ofredande kommer att underlätta situationen för kommunerna och polisen vad avser störande musik från fordon. Ordningsslagen syftar till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet på offentliga platser. Genom bemyndigande i lagen ges kommunerna möjlighet att i lokala föreskrifter reglera olika företeelser. En förutsättning för att meddela en sådan föreskrift är att den behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats.

Att störa andra människor genom att föra oljud kan vara straffbart som förargelseväckande beteende. Att störa någon genom högljudd musik kan också, åtminstone i allvarigare fall, vara straffbart som ofredande. Ofredandeparagrafen har sedan januari i år, efter en lagändring som regeringen initierat, en modernare och tydligare utformning där rekvisitet "annat hänsynslöst beteende" i motivtexten anges just som "störa någon genom t.ex. höga ljud". Det har ännu inte gått tillräckligt lång tid för att kunna bedöma om lagändringen är otillräcklig i förhållande till just den här problematiken.

Det mest effektiva sättet att bekämpa brottslighet eller att motverka ordningsstörningar är att försöka förhindra att de över huvud taget äger rum. Det brottsförebyggande arbetet är centralt, och det ska bedrivas utifrån lokala problembilder och i samverkan med andra aktörer. Regeringen beslutade i mars 2017 om Tillsammans mot brott – ett nationellt brottsförebyggande program. Syftet med programmet är öka kunskap och kompetens och få fler aktörer, inte bara de som traditionellt arbetar brottsförebyggande, att agera aktivt och tillsammans.

Anf. 18 PÅL JONSON (M):
Herr talman! Tack, inrikes- och justitieministern, för svaret på min interpellation!

Frågan om störande musik från fordon kan tyckas väldigt obetydlig och alldaglig inte minst med tanke på många andra svåra problem som vi har på det kriminalpolitiska området. Jag tänker på ökade problem med gängbrottslighet, förhöjt terrorhot och till exempel på ökade problem med internationella stöldligor. Men politikens uppgift är att angripa samhällsproblem oavsett var de finns och hur stora eller små de är. Detta är ett utbrett samhällsproblem på många platser i Sverige som rättssystemet ännu inte har lyckats att hantera och lösa.

Hur ser då problembilden ut på området? Det handlar om ett trettiootal kommuner i Sverige, till exempel Arvika, Torsby, Rättvik, Kil och Hagfors som har betydande problem med ett begränsat antal bilar som ofta med specialbyggda stereoanläggningar spelar extremt hög musik inte sällan med målet att just störa människor framför allt om natten.

Det handlar alltså inte om någon raggarkulturskultur i största allmänhet. Att folk åker omkring på kvällarna och lyssnar på musik i sina bilar utgör naturligtvis inte något stort problem. Det är en mycket liten grupp som har gjort detta systematiskt och arbetar mycket medvetet ofta för att just störa människor om natten. Hittills har rättssystemet inte lyckats hantera problemet.

Det finns också exempel på kommuner i Dalarna där man åker och parkerar en bil på en speciell plats ofta i anslutning till ett bostadsområde. Sedan spelar man extremt hög musik för att störa de boende i området. Man kontrollerar stereon genom bluetooth eller fjärrkontroll. Enligt polisen är musiken i de här bilarna så extremt hög att det ger allvarliga hörsel-skador om man över huvud taget kommer nära bilarna.

Det finns också andra exempel som vi har sett där människor måste sova med hörselkåpor på nätterna eller i källaren om natten för att det är ett så enormt oväsen i anslutning till bilarna. Det finns naturligtvis inte några rimliga skäl till varför den situationen ska få fortgå år in och år ut bara för att rättssamhället saknar både resurser och befogenheter att hantera problemet.

Herr talman! Justitieministern nämner i svaret möjligheten för kommuner att utfärda lokala ordningsföreskrifter. Jag vill bara tillägga att den modellen har provats och misslyckats. Jag vill ge två exempel på detta.

För det första har både Arvika kommun och Torsby kommun provat det och ansökt hos länsstyrelsen för att använda lokala ordningsföreskrifter för att hantera problemet med hög musik från fordon. De fick avslag av länsstyrelsen. Lokala ordningsföreskrifter får man använda för att upprätthålla den allmänna ordningen men inte för att skydda omkringboende människors nattsömn. Jag kan tillägga att det beslutet överklagades av både Arvika och Torsby kommun, men förvaltningsrätten gav Länsstyrelsen i Värmland rätt i slutändan i båda fallen.

För det andra finns det ett exempel i Dalarna där länsstyrelsen gav Mora kommun möjlighet att utfärda lokala ordningsföreskrifter för att hantera problemet med den högspelande musiken. Polisen i Mora satte in stora resurser för att angripa problemet, men man har ännu inte lyckats lagföra någon person för brottet för att beviskraven är relativt höga. Vi har en väldigt konstig situation där två länsstyrelser har sagt två olika saker i frågan. Det som är gemensamt är dock att ingen av åtgärderna har varit verkningsfull för att komma åt problemet.

Jag vill därför fråga justitieministern om han delar uppfattningen att detta är ett allvarligt problem på många orter i Sverige och om han också delar uppfattningen att de lokala ordningsföreskrifterna inte är och har varit verkningsfulla för att angripa problemet.

Anf. 19 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag har sannerligen stor förståelse för att det kan vara ett rätt stort problem på en del orter. Det ska på intet sätt förringas. Det är klart att det är ett stort bekymmer för dem som drabbas av att inte kunna

sova på nätterna för att folk kör omkring och spelar musik eller till och med ställer upp musikanläggningar och har det på väldigt hög ljudnivå.

Det gäller att se till att det finns lagrum som man kan hänvisa till så att man kan komma åt de individer som betar sig på det sättet. Det finns ett antal lagrum som man kan använda sig av. Jag hänvisade i mitt svar till lagrummet om förargelseväckande beteende i brottsbalkens 16 kap. 16 §. Det finns möjlighet att komma åt de individerna med den lagstiftningen.

Du har också ett annat lagrum i trafikförordningen som syftar till att komma åt onödig och störande körning. Det är en förseelse som kan ge böter på upp till 1 000 kronor för den som ägnar sig åt det. Sedan har vi lagrummet om ofredande där vi alldeles nyss den 1 januari förtydligade det och bland annat lade in skrivningen i motivtexten att det i allvarliga fall till exempel handlar om att störa någon med höga ljud.

Nu har den lagstiftningen precis trätt i kraft. Den är bara ett par månader gammal. Vi får väl se hur domstolarna kommer att pröva det och hur praxis kommer att utvecklas. Jag vill inte föregripa den rättstillämpningen. Det måste domstolarna pröva. Jag konstaterar att det finns en förändring i lagstiftningen där vi bland annat har pekat ut just att störa någon med höga ljud.

Förutom alla de lagrum som man kan använda sig av är det naturligtvis så att vi utöver lagstiftning behöver ha en ordning där vi har möjlighet att komma åt dessa individer, att utreda brotten och kunna knyta en gärningsman till själva brottet. Pål Jonson är inne på bevisregler och svårigheten att bland annat ta reda på vem det egentligen är som ägnar sig åt detta.

Svaret på det är att vi behöver ökad polis närvaro på många platser. Där jobbar vi med att utöka antalet poliser i Sverige. Det kommer att komma alla delar av landet till del. Bara nu om en månad går det ut ytterligare 478 polis aspiranter från utbildningarna varav en del, jag tror att det är lite drygt 40, kommer att komma Polisregion Bergslagen till del där Värmland är en del. Det är bara första delen och det som händer nu under våren. Sedan kommer ytterligare en kull till hösten. Nästa år går det ut 1 300 poliser från utbildningarna, så vi skalar upp polisorganisationen.

Lösningen på detta problem, som alls inte ska förringas, kan vara de förändringar i lagstiftningen som vi har gjort men också förstas ökad polisen närvaro och prioritet. Det måste också bygga på ett bra samarbete mellan kommuner och polis där man bland annat jobbar med det man kallar för medborgarlöften. Där identifierar man lokalt: Vilka är våra problem just här? Sedan blir det en inriktning för hur polisen ska arbeta framöver.

Anf. 20 PÅL JONSON (M):

Herr talman! Jag ska återkomma till bristen på poliser och polistätheten på landsbygden som är ett stort problem. Men jag vill först återanknyta lite grann till justitieministerns svar om det brottsförebyggande arbetet, hur ofredandelagstiftningen är och hur den har förändrats.

Justitieministern säger att brottsförebyggande arbete kan vara en viktig del för att förebygga problemet med hög musik från fordon. Det stämmer säkert, men ett alternativ är då att stänga av vägar på natten för att begränsa tillträdet. Jag kan bara konstatera att det ibland medför olägenheter för dem som bor i de här områdena. Det blir helt enkelt svårt att komma hem på natten eftersom vägen kanske är avstängd. Det andra vi har sett när man har provat att stänga av vägar i till exempel min hemkommun Arvika är

att det tenderar att flytta runt problemet i kommunen snarare än att lösa det. Det finns alltså vissa utmaningar på området.

Beträffande ofredande vill jag inledningsvis säga att jag välkomnar den förändring som skedde i lagstiftningen den 1 januari 2018 med målet att komma åt problemen med störningar av höga ljud. Det är bra, och det är rimligt.

Jag vill naturligtvis inte föregripa någon domstol, men av åtminstone tre skäl tvivlar jag på att detta kommer att lösa det problem som många kommuner har här och nu när det kommer till högsplande musik från fordon.

För det första: Vid ofredande krävs att det ska finnas ett uppsåt. Jag förstår inte riktigt hur man ska kunna identifiera ett uppsåt när det handlar om högsplande musik från fordon. Jag tror att det kommer att bli väldigt svårt rent rättsligt att bevisa ett uppsåt att störa omgivningen.

För det andra: Om de här personerna ska lagföras för ofredande kan inte detta ske genom att man utfärdar ett bötesbelopp på plats. Därmed försvinner också den omedelbara konsekvensen av den brottsliga gärningen, vilket gör att lagstiftningen tenderar att förlora sin avskräckande effekt eftersom konsekvenserna skjuts på framtiden.

För det tredje: Detta innebär att man måste tillsätta en utredning som ska genomföras av polisen för att en åklagare i ett senare läge ska besluta om eventuellt brottsmål. I ett ännu senare läge ska en domstol om kanske sex månader besluta i sådana här frågor. Jag tror att det blir ett väldigt långt tidsspann för denna typ av brottslighet. Vi får alltså en lång och utdragen rättsprocess om vi ska använda ofredandelagstiftningen.

Detta innebär också att resurser kommer att tas från polisen och Åklagarmyndigheten. Vi vet att vi nu har ett läge där den grova brottsligheten växer, och inte minst Polismyndigheten är hårt ansatt. Jag vill hellre se att polisen riktar in resurser mot den grova brottsligheten än på att hantera detta problem.

Ett alternativ, som justitieministern har varit inne på, är att se över trafikförordningen. Det tror jag skulle vara bra. Jag vet att Länsstyrelsen i Värmlands län och även lokalpolisområde Arvika har hemställt om detta hos Justitiedepartementet. Det handlar alltså om att se över trafikförordningen för att komma till rätta med problemet.

Jag förväntar mig inte att justitieministern här och nu ska börja berätta om förändringar i den svenska trafikförordningen. Jag är själv inte jurist, men jag tror att just att se över trafikförordningen kan vara ett sätt att hantera det här problemet. Det framstår för mig som rimligt att det är svårt att framföra ett fordon på ett säkert sätt om det är extremt hög musik i fordonet eftersom uppmärksamheten helt enkelt måste bli lidande. Det borde finnas förutsättningar att se över trafikförordningen så att man kan bötfälla människor som kör fordon med extremt hög musik eftersom de tappar uppmärksamheten.

Jag vill därför ställa en fråga till justitieministern. Om det visar sig att förändringar i ofredandelagstiftningen inte kommer att vara verkningsfulla på detta område – är han då villig att vidta andra åtgärder?

Anf. 21 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):
Herr talman! Vi får väl ta en sak i taget. Vi har just fått en ny lagstiftning när det gäller ofredande. Det vore förstås bra att först få den prövad i domstol och se hur praxis utvecklar sig.

Vi har som sagt i motivtexten förtydligat just att det kan vara ett ofredande om man stör någon med höga ljud. Jag tycker att detta får prövas innan man börjar ge sig på några nya ändringar. Men om det skulle behövas är jag naturligtvis inte främmande för det, utan då får vi ta den delen.

Samtidigt pekar jag på att det finns flera andra lagrum som man kan använda sig av. Förargelseväckande beteende skulle kunna vara tillämpligt. Det gäller också, vilket Pål Jonson är inne på, hela trafikförordningen med onödig och störande körning. Den tycker jag borde komma åt en hel del av dessa situationer även i sitt nuvarande skick, utan att vi behöver se över den. Men det är klart; man kan aldrig utesluta någonting för framtiden.

Jag ser framför mig att polisen i första hand ökar sina ansträngningar för att tillämpa de lagrum som vi redan i dag har. Det är klart att det kommer att bli lättare för dem när vi nu också sätter in ökade resurser för polisen. De kommer att få fler som kan jobba med detta.

När det gäller utvecklingen av att utreda olika typer av brott är just trafikbrott en sådan kategori som polisen utreder i mycket större utsträckning än man gjorde för bara några år sedan. Vi hade en situation med sju år av fallande resultat för polisen, det vill säga att antalet utredningar som man redovisade för åklagare minskade år för år. Det var en del av förklaringen till att vi genomförde omorganiseringen av polisen så att vi nu har en enda gemensam polismyndighet.

Förra året ökade antalet utredningar som polisen redovisade till åklagare för första gången sedan 2009. Vi ser alltså en positiv utveckling i den delen. Det är bland annat utredningar av trafikbrott som ökar. Jag tror att det i en del fall beror på att detta är en typ av brottslighet som medborgarna lokalt gärna vill att polisen ägnar sig åt.

Ibland har vi en tendens att bara tala om de grövre brotten och sådant som sker i storstäderna, medan vi glömmer bort att det på många håll är en annan typ av problematik som medborgarna kan vara angelägna om att få ordning på. Det är precis därför vi har upplägget med medborgarlöften, som ska sätta upp en inriktning för vilka brott som polisen ska ägna sig åt.

Använd den lagstiftning som finns i dag, varav en är alldeles färsk. Se också till att använda de nya resurser som nu kommer polisen till del. Då tror jag att man kan få ordning också på denna problematik.

Anf. 22 PÅL JONSON (M):

Herr talman! Tack, justitieministern, för debatten! Låt mig inledningsvis säga som man brukar: All politik är lokal. Men jag vågar påstå att också all brottslighet är lokal. Det ser väldigt olika ut i olika delar av landet, och de samhällsutmaningar och problem som finns i storstäderna är inte nödvändigtvis desamma som dem som finns på landsbygden. Och just det här är ett utpräglat landsbygdsproblem.

Jag tror inte heller att det är så mycket som skiljer de politiska partierna åt i denna fråga, utan det handlar snarare om att frågan har gått under radarn i ljuset av många andra, allvarliga, problem som vi har på det kriminalpolitiska programmet. Men detta problem drabbar träffsäkert människor, inte minst dem som bor i landsbygdskommuner.

Avslutningsvis måste jag säga att eventuella förändringar i till exempel trafikförordningen måste kombineras med fler poliser. Problemet med högsplande musik i bilar är framför allt ett problem i landsbygdskommuner, där polistätheten är låg. Det handlar om lokalpolisområden som ska hantera kanske fyra kommuner med väldigt stora avstånd – minst fyra fem mil – med en eller två radiobilar om natten. Det är inte lätt att upprätthålla lag och ordning när vi har så låg polistäthet på landsbygden.

Vi är ense om att det behövs fler poliser på landsbygden. Vi kan genomföra vilka förändringar vi vill i lagar, förordningar och författningar, men om det inte finns poliser som kan upprätthålla lag och ordning på landsbygden kommer det att utgöra ett stort problem när det gäller att komma åt grunden i den problematik som jag har försökt att belysa i interpellationen.

Anf. 23 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka Pål Jonson för debatten och, som sagt, hänvisa till de lagrum som finns: förargelseväckande beteende, onödigt och störande körning när det gäller trafikförordningen och det nya ofredandebrottet. Jag ser framför mig att man prövar hur lagrummen kan vara tillämpliga, och vi har ju som sagt en alldeles ny skrivning när det gäller ofredande. Jag utesluter förstås inte att vi kan behöva göra mer, men det här är alldeles färskt från den 1 januari.

Vi är överens om att vi behöver utöka polisnärvaron. Jag skulle vilja säga att vi behöver göra det över hela landet. Vi behöver göra det i storstäderna, och vi behöver göra det på landsbygden. Nu genomför vi den största satsning på polisen som någon regering har gjort på 20 år. Vi går in med 2 miljarder redan i år, 2,3 miljarder året därpå och 2,8 miljarder 2020.

Vi skalar upp polisutbildningen. Jag hänvisade tidigare till att redan nu, om bara någon månads tid, tillkommer ytterligare 40 poliser i Region Bergslagen. Dem får alltså Dalarna, Värmland och Örebro dela på.

Sedan kommer en ny kull till hösten, och nästa år kommer ytterligare 1 300 poliser. Det blir den största kullen nya polisaspiranter sedan 2010. Vi ska sammanlagt öka antalet polisanställda med 10 000 fram till 2024. Det är precis det vi nu planerar för.

Det är en kraftig ökning. Det är en ökning av kostymen med 30 procent fram till 2024. Det kommer förstås att kosta en del pengar, men vi tycker att det här är ett av de viktigaste och mest prioriterade områdena som vi ska ägna oss åt de kommande åren.

Jag har som sagt stor förståelse för att det här kan vara ett stort problem, och jag hoppas att man ska kunna komma åt detta med de ökade resurserna och de nya lagrum som finns.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2017/18:396 om en utvärdering av sjöfyllerilagen

Anf. 24 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Lars Beckman har frågat migrationsministern och biträdande justitieministern om sjöfyllerilagen är optimal till sin utformning eller om några förändringar behöver göras och om man kan se några positiva effekter av lagen avseende sjösäkerhet. Lars Beckman har också frågat när och på vilket sätt det kommer att tillsättas en oberoende utvärdering av sjöfyllerilagen. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

När det gäller frågan om sjöfyllerilagen är optimalt utformad vill jag först påminna om att det var alliansregeringen som genomförde denna lagstiftning. Man behöver också ställa sig frågan vad Lars Beckman avser med att en lag är optimal. Om det till exempel är lagens preventiva verkan som avses kan det hänvisas till statistik som bland annat visar att det sedan 2010 skett en minskning av antalet misstänkta sjöfylleribrott i förhållande till antalet genomförda kontroller. Såttillvida får lagen nog anses ändamålsenligt utformad.

Frågan om det går att se några positiva effekter av lagen med avseende på sjösäkerhet diskuterades i en interpellationsdebatt i mars 2017. Frågor om lagens effekter har även berörts därefter i svar på flera riksdagsfrågor, bland annat från Lars Beckman så sent som i december förra året.

Bilden är alltså i kombination med kontrollåtgärder har en preventiv effekt på sjöfylleriet. Sedan lagstiftningen trädde i kraft 2010 har antalet omkomna i fritidsbåtsolyckor, enligt Transportstyrelsens statistik, minskat från 35 personer till 27 personer per år räknat på ett glidande femårigt medelvärde.

Trenden gällande andelen personer som misstänks för sjöfylleri har varit tydligt nedåtgående. Såväl Polismyndigheten som Kustbevakningen har noterat en attitydförändring till alkohol bland fritidsbåtsägarna, och den breda majoriteten förefaller att respektera den nya lagstiftningen.

Som framgår av Lars Beckmans sista fråga har riksdagen i november 2017 beslutat om ett tillkännagivande om en utvärdering av det utvidgade straffansvaret för sjöfylleri som infördes 2010. Naturligtvis är det viktigt att genomförda reformer vid behov följs upp. Efter interpellationsdebatten i mars 2017 upprättade Justitiedepartementet en promemoria om effekterna av den nya lagstiftningen. Med anledning av tillkännagivandet kommer regeringen att återkomma till riksdagen.

Anf. 25 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Som statsrådet påpekade var det mycket riktigt alliansregeringen som införde den här sjöfyllerilagen. Låt mig också slå fast att det kanske inte var ett av de bästa besluten som alliansregeringen tog, men det är därför som det är så viktigt att den här utvärderingen kommer till stånd på det sätt som riksdagen har beslutat.

Som förtroendevald är det naturligtvis omöjligt att vara insatt i alla frågor som finns. Man får föra samtal, man får beställa rapporter från riksdagens utredningstjänst och så vidare. Förra året arrangerade jag och kollegan Maria Stockhaus ett seminarium om sjöfyllerilagen där vi hade väldigt

duktiga personer på plats som har stor erfarenhet av sjösäkerhet. Där framkom tydligt att den här lagen inte fungerar som det var tänkt ur sjösäkerhetssynpunkt.

Jag är helt säker på att statsrådet också har läst den debattartikel som har varit publicerad till exempel i Göteborgs-Posten som är skriven av Ulf Hallström, sjökaptten och före detta chef på sjöräddnings- och beredskapsheten på Sjöfartsverket, Christer Lindvall, sjökaptten och före detta vd för Sveriges Fartygsbefälsförening och Göran Andersson, sjökaptten och före detta sjötrafikdirektör, före detta ordförande i Sjösäkerhetsrådet och före detta ordförande i Svenska Båtunionen.

De skriver: ”Vi som undertecknat denna artikel, representerar tillsammans mer än 150 års sjöfartskunnande. Vi föreslår att en översyn av lagen görs och att den svenska lagstiftningen i dessa frågor harmoniseras med våra grannländers regelverk för fritidsbåtar.”

Sedan går de igenom väldigt bra i artikeln varför den här lagstiftningen ur sjösäkerhetssynpunkt kanske inte fungerar optimalt. Det är därför det är viktigt att man får till den här översynen.

Jag kunde också notera att Svenska Båtunionen och Båtfolket skrev ett öppet brev för någon vecka sedan till justitieministern där de säger att man verkligen tycker att den här lagen ska ses över. Argumenten är att den inte har någon praktisk effekt på allvarliga olyckor, att biltrafik inte är båtliv, att man kriminaliserar båtägare utan skäl, att det minskar intresset för fritidsbåtliv och att det kostar pengar att upprätthålla och belastar våra domstolar i onödan. De argumenterar mer om de här frågorna i brevet.

Det är väl bara att konstatera att för att en lag ska vara relevant är det viktigt att det finns en förankring och en förståelse för lagstiftningen. Det är därför den här översynen, som en enig riksdag har beslutat om, måste komma till stånd.

Det är också viktigt när den görs att det är en objektiv och opartisk översyn som verkligen kan väcka respekt i alla läger och att den tar hänsyn till effekterna av lagen. De ska naturligtvis vara att sjösäkerheten förstärks, inte att man gör ett antal blåskontroller, för det kan inte vara syftet. Den önskade effekten måste vara att förbättra sjösäkerheten i Sverige.

Min fråga är helt enkelt: När tillsätts utvärderingen?

Anf. 26 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Man upphör aldrig att förvånas över Moderaternas förmåga att svänga precis hur som helst. Ni orkar inte stå upp för nästan någonting, utan blir ni uppvaktade av någon intressegrupp faller ni undan nästan omedelbart när ni inte har regeringsmakt. Det är fram och tillbaka.

Det var Beatrice Ask som lade fram förslaget. Det var alliansregeringen som genomförde detta 2010. Sedan förlorade ni valet 2014, och så plötsligt orkar ni inte längre stå upp för er egen lagstiftning. Jag tycker att det i grunden är ganska svagt av ett politiskt parti, särskilt med tanke på att ni faktiskt har rätt goda argument för att orka stå upp för er egen lagstiftning.

Argumentationen från Beckman är väldigt svepande. Han har inga belegg för det han säger och ingen statistik att hänvisa till utan bara lite svepande argument som att det inte funkar, att det inte är optimalt och att det inte bidrar till att öka sjösäkerheten. Han har inga belegg utan uttrycker bara lite allmänt tyckande.

Huvudfrågan här är om det är en mänsklig rättighet att vara full på sjön eller inte. Om man landar i att det inte är en mänsklig rättighet att vara full på sjön – man har ansvar för sitt eget liv, och man har också ansvar för andras liv i ganska stor utsträckning när man framför en båt – är det ett skäl för lagstiftning och också skäl för kontroller.

Då ställer Beckman frågan: Har det här verkligen haft någon effekt? Jag redovisar i mitt interpellationssvar ett par utvecklingstendenser som man bör kunna knyta till den förändrade lagstiftningen.

Först och främst: Det har skett en minskning av antalet misstänkta sjöfylleribrott i förhållande till antalet kontroller, enligt Kustbevakningens statistik. År 2009 genomfördes lite drygt 500 kontroller. I 17 procent av de kontrollerna misstänkte man brott. År 2015 genomfördes lite drygt 2 000 kontroller. I 3,52 procent av dem fanns det en misstanke om brott.

Andelen minskade från 17 procent till 3 procent när det gäller misstänkta brott i förhållande till antalet kontroller. Det tyder på att vi har en ganska hög och ökande regelefterlevnad. Kan inte Lars Beckman ändå ta in hur statistiken faktiskt ser ut?

En annan punkt är antalet omkomna på sjön. För några år sedan, före lagstiftningen, var det i genomsnitt 35 omkomna på sjön till följd av olika olyckor. I dag ligger det på 27. Det är ett glidande medelvärde på fem år. Från 35 till 27 är en minskning på 20 procent. Det behöver inte ha med den här lagstiftningen att göra, men vi vet att kopplingen mellan alkohol och drunkningsolyckor och olyckor i övrigt på sjön är ganska stark. Det kan faktiskt vara så att det beror på lagen.

Den lagstiftning som ni drev igenom, Beckman, har visat sig vara lyckosam, så du borde vara glad och orka stå upp för den. Men det gör du inte.

Mina konkreta frågor till Lars Beckman är följande: Är Moderaterna för eller emot sjöfyllerilagen? Har ni ändrat er i sakfrågan? Min följdfråga är: Kommer en alliansregering att riva upp sjöfyllerilagen eller inte? De frågorna skulle jag gärna vilja ha svar på, herr talman.

Anf. 27 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Liksom tidigare statsråd höjer statsrådet tonen när han inte har några bra svar att ge. Låt oss först konstatera att antalet omkomna i fritidsbåtar har gått ned starkt i Sverige sedan 1971. Jag kan naturligtvis mejla över rapporten från riksdagens utredningstjänst, om statsrådet inte har tillgång till den. Den här debatten handlar naturligtvis om sjöfylleri och säkerhet på sjön.

Vad är då samhällsutmaningen i Sverige just nu när det gäller båtlivet? Enligt min uppfattning är den att det sker mycket stölder av båtar och motorer. Utländska ligor härjar fritt i Sverige och stjälar båtmotorer.

Vad ska då samhällets resurser gå till? För mig är det viktigt att vi bekämpar en allvarlig brottslighet. Där skulle statsrådet kunna be sina myndigheter att bekämpa brottslighet. I samma RUT-rapport, som statsrådet uppenbarligen inte har tillgång till, men jag ska se till att mejla över den, kan vi se på promillegränserna i våra grannländer. Finland har 1,0, Danmark har 0,5 för fritidsbåtar upp till 15 meter och Estland har 0,5, enligt riksdagens utredningstjänst.

När de som kan sjösäkerhet säger att en lag inte har fått den effekt den skulle få tycker jag inte att det är ett problem att göra en översyn av lagen.

Det har en enig riksdag beslutat. Låt oss titta på om lagen har fått effekter. Jag menar inte antalet blåskontroller, utan jag menar naturligtvis ur sjösäkerhetssynpunkt. Här blir det lite svajigt när statsrådet å ena sidan börjar ställa frågor till Moderaterna om vad vi har för uppfattning av sjöfyllerilagen när Socialdemokraterna å andra sidan i Sveriges riksdag har ställt sig bakom översynen. Av statsrådets argumentation verkar det som att man i förväg har bestämt sig för vad översynen ska komma fram till. Det vore olyckligt och närmast ett hån mot Sveriges 700 000 båtägare som berörs av lagstiftningen.

Ett problem är att man ofta blandar ihop bil- och båtkörning. Låt mig konstatera att mig veterligt – skulle det ske är det olyckligt – kör inte 12-åringar i 110 kilometer i timmen på E4:an eftersom det inte är tillåtet. Man ska göra skillnad på båtar och bilar.

Min fråga kvarstår: När kommer den oberoende utvärderingen av lagstiftningen att ske, som en enig riksdag, inklusive Socialdemokraterna, ställer sig bakom? Det var också ett vallöfte från Anders Ygeman 2014 som han uttalade i medierna och i andra sammanhang.

Anf. 28 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt oss vara noggranna med orden. Tillkännagivandet gäller en utvärdering, och den tänker vi naturligtvis tillsätta. Det är något annat än en översyn. Men en utvärdering tänker vi göra – naturligtvis i enlighet med det tillkännagivande som finns.

Jag fick faktiskt inte svar på sakfrågorna. Var har Moderaterna egentligen landat? Är ni för eller emot sjöfyllerilagstiftningen? Vill ni riva upp lagen eller inte?

Beckman för ett resonemang om att harmonisera med andra nordiska länder. Är det Moderaternas hållning? Gäller det bara på sjön? Om vi ska harmonisera fyllerilagstiftningen på sjön med andra nordiska länder som har en helt annan syn i frågorna, varför ska vi inte harmonisera fyllerilagstiftningen på land? Beckman hänvisar till Finland med en gräns på 1 promille. Vet Lars Beckman hur full man är på 1 promille? Är det vad han vill ha på sjön? Varför argumenterar han då för att harmonisera med andra länder? Exakt vad är han ute efter?

Min fråga kvarstår: Tänker Moderaterna riva upp sjöfyllerilagen eller inte? Tänker en alliansregering riva upp sjöfyllerilagen eller inte? Det vill jag gärna ha svar på.

När Lars Beckman inte kan argumentera i sak börjar han prata om helt andra saker. Det är klart att vi måste komma åt stölderna av båtmotorerna. Jag har precis gett ett uppdrag till Kustbevakningen, tullen och polisen att förstärka sitt samarbete just riktat mot de internationella stöldligorna. Det handlar om att både förstärka själva lagstiftningen och förhindra utförsel av stöldgods, bland annat båtmotorer som går till andra länder. Sedan ska vi se till att de vi tar i de utländska stöldligorna och som döms för brott i Sverige ska avtjäna straffen i hemländerna. Där går vi fram med fördjupade samarbeten med ett antal länder. När det gäller den här typen av brottslighet handlar det om länder i vårt närområde, till exempel Polen och Litauen. Men vi vet att det finns problem med annan brottslighet, till exempel Rumänien och Georgien. Vi tar länderna ett efter ett och fördjupar vårt polisiära samarbete och i fråga om att avtjäna straffen i hemländerna.

Det går inte sätta dessa saker mot varandra. Regeringen har varit aktiv i fråga om de utländska stödliggarna.

Beckman undviker frågan om vilka belägg som finns för att lagstiftningen inte fungerar. Jag säger att detta att andelen av de kontroller som genomförs där man misstänker brott har minskat sedan 2010 tyder på att det finns en ökad regelefterlevnad och att lagstiftningen på det sättet därmed har fungerat som den ska. Dessutom dör allt färre på sjön. Det är väl en god utveckling. Hur skulle Lars Beckman agera om han rev upp lagstiftningen och sedan skulle plötsligt antalet döda på sjön öka igen? Vad skulle han då göra?

Nej, herr talman, ibland måste man faktiskt orka stå upp för den lagstiftning man har varit med om att driva igenom, som Moderaterna har gjort. Man kan inte bara svänga fram och tillbaka, bara för att det finns någon intressegrupp som vill saker och ting när det gäller lagstiftningen.

Anf. 29 LARS BECKMAN (M):

Herr talman! Det är mycket känslor och lite fakta från statsrådet, men det må vara. Låt oss då – igen – konstatera att enligt riksdagens utredningstjänst har antalet omkomna i fritidsbåtlivet från 1971 och framåt sjunkit kraftigt. Om statsrådet inte har den rapporten ska jag se till att skicka ut den.

Jag är helt säker på att den som har varit chef över sjöräddnings- och beredskapsenheten på Sjöfartsverket, den som har varit vd på Sveriges Fartygsbefälsförening och den som har varit ordförande i Sjösäkerhetsrådet inte har något som helst intresse av att försämra sjösäkerheten i Sverige. Det borde jag och statsrådet vara överens om. Har man haft så tunga och viktiga uppdrag vill man naturligtvis inte försämra sjösäkerheten i Sverige.

Jag är helt prestigelös. Om det är så att det har införts en lagstiftning som inte har fått de effekter som var tänkta ska man naturligtvis vara fri att ändra lagen. Det är lagstiftarens och regeringens möjlighet att göra så.

Det är inte respektfullt att kalla båtägarna och organisationerna för intresseorganisationer och hävda att det är viktigast att stå upp mot dem. Det viktiga är naturligtvis att ha en lagstiftning som värnar sjösäkerheten. Det ska finnas en lagstiftning som harmonierar med något allmänt rättsmedvetande för dem som är på sjön.

Exakt vad en ny alliansregering kommer att göra förstår jag att Morgan Johansson är nyfiken på. Det kommer han naturligtvis att få svar på, som alla andra. Det enda vi vet är att den här regeringen kommer att ha fallit eftersom vi i riksdagen kommer att rösta nej till Stefan Löfven som statsminister.

Men när kommer denna utvärdering att ske, och när kommer den?

Anf. 30 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag kommer att tillsätta en utvärdering. Det är klart att vi kommer att göra det och följa det tillkännagivande som finns.

Men Beckman kommer inte undan själva huvudfrågan här. Han hänvisar nu till att vi bör harmonisera med andra länder. Då är det klart att jag blir nyfiken – och inte bara jag, utan jag tror att också väljarna blir nyfikna. Ska du riva upp lagstiftningen, Lars Beckman? Ska du ha en finsk ordning

med 1 promille? Återigen: Vet Lars Beckman hur full man är på 1 promille? Är det det vi har att vänta oss med en borgerlig regering? Det tror jag att inte bara jag är nyfiken på. Jag tror faktiskt att också väljarna är nyfikna på var ni kommer att landa.

Sedan anklagar Beckman mig för att inte använda fakta. Jag har inte hört några fakta från Lars Beckman i hans inlägg – inte någonting. Jag tror inte att han har nämnt en siffra eller någon statistik.

Han säger att antalet omkomna har minskat från 1970 och framåt. Ja, men det är också en kraftig minskning från 2009 och framåt, och det är den jag hänvisar till. Det är efter det att ni ändrade lagstiftningen.

Sedan har vi också en ökad regelefterlevnad. Man gör ett antal kontroller, och då visar det sig att en minskad andel av de kontroller som man genomfört visar på misstänkt brott. Det tyder på att människor faktiskt följer lagstiftningen på ett tillfredsställande sätt, och det är precis det man vill åt med lagstiftning.

Ja, vi kommer att tillsätta utvärderingen. Men jag och troligen resten av väljarna, som kanske också oroar sig över sjösäkerheten, är intresserade av att veta om ni tänker riva upp lagstiftningen som ni själva drev igenom. Tänker ni gå fram med 1 promille när det gäller onykterhet på sjön?

Min uppfattning är att det inte kan vara en mänsklig rättighet att vara full på sjön.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2017/18:397 om avhopp och tomma platser på polisutbildningen

Anf. 31 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Roger Haddad har frågat mig om jag är nöjd med polisutbildningens kvalitet och hur vi följer upp verksamheten. Han har också frågat vilka åtgärder jag tänker vidta för att vi inte ska ha 500–600 tomma platser på polisutbildningen varje år. Dessutom har han frågat vad det beror på att så många studenter väljer att hoppa av polisutbildningen efter att de antagits och vilka slutsatser jag och regeringen drar av detta.

Jag och regeringen är stolta över den svenska polisen. Poliserna vid Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Ekobrottsmyndigheten visar dagligen prov på hög kompetens när det gäller att utföra sina komplicerade arbetsuppgifter. De har alla genomgått samma grundutbildning till polisman, och den svenska polisens höga standard beror till stora delar på urvalet till och innehållet i den svenska polisutbildningen. Regeringen följer naturligtvis upp verksamheten inom ramen för den ordinarie myndighetsstyrningen i en ständigt pågående dialog.

Oppositionen påtalar ofta att det finns tomma platser på polisutbildningen men glömmer då bort att regeringen har höjt ambitionerna och utökat antalet platser. Under mandatperioden har antalet polisstudenter fördubblats. Nästa år, 2019, beräknas det gå ut 1 300 polisstudenter, vilket är det högsta antalet sedan 2010. Ambitionen är naturligtvis att det inte ska förekomma tomma platser på utbildningen eftersom det är viktigt att utbilda ännu fler poliser. Regeringens målsättning är att öka antalet polisan-

ställda med 10 000 till 2024. För att ge Polismyndigheten ekonomiska förutsättningar att fylla platserna på polisutbildningen genomförs nu också den största ekonomiska satsningen på polisen på 20 år.

Polismyndigheten arbetar också, på regeringens uppdrag och i samarbete med Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, med att effektivisera och modernisera antagningsprocessen till polisutbildningen. Det arbetet ska redovisas till regeringen senast den 23 maj i år. Därtill har Polismyndigheten fått i uppdrag av regeringen att inleda en rekryteringskampanj, vilket förhoppningsvis kommer att öka antalet lämpliga sökande till utbildningen.

Personalen är Polismyndighetens viktigaste resurs, och för att öka attraktionskraften har regeringen gett Polismyndigheten i uppdrag att förbättra arbetsmiljön och att skapa fler utvecklings- och karriärvägar. Det pågår också ett gemensamt arbete med Polisförbundet för att uppvärdera polisyrket.

Avslutningsvis har Roger Haddad frågat vilka slutsatser jag och regeringen drar, och det är enkelt att svara på. Polisyrket ska vara attraktivt. Det är i dagsläget rekordmånga som söker till polisutbildningen, och de allra flesta som påbörjat utbildningen fullföljer den också. En slutsats är att den förra regeringen hade alldeles för låga ambitioner och utbildade för få poliser.

Anf. 32 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Först och främst vill jag tacka justitie- och inrikesminister Morgan Johansson för svaret på min första interpellation av två. Jag har ställt en fråga om antalet poliser i landet, men den här frågan gäller specifikt problemet med att kunna inte bara rekrytera och anta utan också behålla de polisstudenter som faktiskt har erbjudits plats på några av de tre lärosäten i landet som bedriver polisutbildning.

Varför är det viktigt för Liberalerna att återkomma i den här frågan? Jo, vi har en situation där Brottsförebyggande rådet pekar på ökad otrygghet runt om i landet, inte minst bland kvinnor. Det kom en studie i går, också från Brottsförebyggande rådet, där man särskilt lyfter fram den bekymmersamma situationen i utsatta områden i alla fall vad avser otrygghet och skjutningar. Sedan finns det andra, positiva inslag där utvecklingen går åt rätt håll.

Vi har också i samma mätningar fått se hur förtroendet för rättsväsen – alltså åklagare, domstolar och poliser – generellt sett utvecklas negativt. Det tycker jag är ett bekymmer för en demokrati, där lag och ordning och rättsväsen ska vara garanten för vår trygghet och säkerhet.

Vi har också fler utsatta områden, alltså områden där kriminella får ökad makt och där inslag av kriminella aktiviteter ökar människors otrygghet. Det måste vi ta till oss.

Effekten av att vi inte lyckas rekrytera, behålla och få ut poliser är att de kriminella vinner på den utvecklingen och att de skötsamma, de som ska skyddas, drabbas extra. Det är deras frihet som till slut drabbas och inskränks.

Polisyrket är ett av de absolut viktigaste yrkena; det kan jag och ministern vara överens om. Jag delar uppfattningen att de gör fantastiska insatser, de poliser som finns.

Men det vi fokuserar och försöker peka på i den här interpellationen är att ett utbud av platser i huvudsak finns. Antalet platser har också utökats. Trots detta och oberoende av om antalet platser har varit 350, 500, 800 eller fortsätter öka finns det alldeles för många tomma platser. Det är det jag tycker att vi ska fokusera debatten på. Hur kan vi – utan att sänka kraven – inte bara få in fler utan också se till att man fullföljer och avslutar sin utbildning?

Bakgrunden, herr talman, till att Liberalerna inlämnade den här interpellationen var att vi för några veckor sedan fick ta del av underlag från lärosätet i Umeå, där hälften av platserna står tomma en månad efter terminsstart – hälften av platserna vid polisutbildningen i Umeå. Vi frågade Linnéuniversitetet i Växjö. Där stod en tredjedel av platserna tomma – 90 tomma platser på polisutbildningen i Växjö. Det här tycker jag är allvarligt, och det visar återigen att det huvudsakliga problemet inte är att det inte finns platser.

Hur kan man utveckla kvaliteten? Hur kan man utveckla antagnings-systemet för att bättre matcha de platser som står tomma med de trots allt tusentals sökande till den här utbildningen?

Att det är så pass många som 8 000–10 000 som söker till polisutbildningen visar huvudsakligen att polisutbildningen faktiskt är en attraktiv utbildning i Sverige, herr talman, och det ska vi vara stolta över.

Anf. 33 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! En av de saker vi har gjort under denna mandatperiod är att vi har skalat upp utbildningen. Vi utbildar nu dubbelt så många poliser som den borgerliga regeringen gjorde. Ni drog ned på polisutbildningstakten. Vi växlar upp.

Jag upphör aldrig att förvånas när jag tittar på hur det såg ut under er period när det gällde just utbildningssidan. Under er första period, 2006–2010, gjorde ni faktiskt ett ryck och ökade polisutbildningstakten rätt rejält. Ni var uppe i över 1 700 ett enstaka år, 2008. Men det var ju bara för att ni ville komma upp i precis över 20 000 poliser, och det gjorde ni 2010.

Men det som sedan hände var att ni drog ned polisutbildningstakten dramatiskt. Ni minskade från 1 700 platser 2008 till 140 platser 2010. På två år drog ni alltså ned polisutbildningstakten med 90 procent. Sedan ökade ni den något igen så att den låg på 600–700 de kommande åren.

Det är en alldeles för låg utbildningstakt. Om man vill att poliskåren ska växa måste man upp betydligt högre. Varje år går 400–500 poliser i pension, och bara de platserna måste man täcka. Då kan man inte ligga på 140 ett enstaka år, som ni gjorde när det var som lägst.

Vi skalar nu upp, från 600–700 poliser per år, som ni utbildade, till 1 300 poliser, som kommer att gå ut nästa år. Det är faktiskt den största kullen sedan 2010. Detta gör vi för att vi vill bygga upp för att kunna öka antalet polisanställda med 10 000 till 2024. Vi är långsiktiga i den här planeringen. Vi rycker inte på det här sättet: jättehöga tal ett år för att sedan dra ned ett annat. Vi bygger upp långsiktigt. Vi ligger på 1 300 nu, och jag tror att vi behöver komma upp till åtminstone 2 000 för att kunna nå målet 2024.

Över 90 procent av dem som tas in fullföljer också sin utbildning. Det är en ganska hög andel. Visar man sig inte lämplig som polis under den tid

man går utbildningen är det klart att man inte ska fullfölja den. Men över 90 procent fullföljer. Om bara någon månad går 478 nya poliser ut som aspiranter i verksamheten. Det är också ett mycket gott tillskott.

Vi har haft en del flaskhalsar som vi har behövt ägna oss åt. Ni avskaffade ju värnplikten, och när ni gjorde det skar ni också ned kraftigt på Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, som gör alla tester för polisen. Vi har alltså inte bara fått skala upp polisutbildningen utan också det gamla Pliktverket, som i dag heter Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Det har varit ett bekymmer att de inte har haft tillräcklig kapacitet för att testa alla som är behöriga.

Nu ökar vi kraftigt där också. Den 1 januari 2017 hade Rekryteringsmyndigheten 89 anställda. Den 1 april ska man ha 158 anställda, och man ska upp till 170. Vi fördubblar alltså antalet anställda vid Totalförsvarets rekryteringsmyndighet och anställer bland annat fler psykologer så att testerna kan göras. Från och med nu i vår kommer Totalförsvarets rekryteringsmyndighet att kunna testa alla behöriga. Det innebär också att vi förmodligen får fler som kan täcka de platser som finns. Detta är i grunden fantastiskt bra.

Jag har gott hopp om att vi, om vi fortsätter på det här sättet, kommer att kunna komma upp i ett par tusen om året för att kunna skala upp Polismyndigheten enligt den målsättning vi har: 10 000 fler anställda till 2024.

Anf. 34 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Jag vill hellre tala om vad ni har gjort under er regering. Det är totalt ointressant vad vi gjorde för tio tolv år sedan. Jag tror inte att allmänheten som bor i de utsatta områdena och känner otryggheten tänker så mycket på vad den förförre eller den förra regeringen gjorde. De vill veta vad du, Morgan Johansson, och regeringen gör för att vi ska få fler poliser.

Det var först förra året som regeringen vaknade till och började fatta beslut om att utveckla antagningsprocessen. Man lovade ännu fler polis-högskolor och ännu fler platser. Jag vidhåller från Liberalernas sida att man återkommande och på olika sätt, genom polisen och genom uppdrag till Rekryteringsmyndigheten, sänker kraven och skjuter fram moment för att ännu fler ska komma in. Vilken typ av polis vill regeringen egentligen ha?

Jag har naturligtvis tittat på våra siffror. Jag har jobbat med dessa frågor under några år. Vi i Alliansen kunde, under hela den tid vi satt, få ut fler poliser än vad ni redovisade bland annat 2015 och 2016. Men jag tror inte att det är detta väljarna och allmänheten efterfrågar. De vill veta hur det kommer sig att vi har 1 000 färre poliser i yttre tjänst i Sverige.

Kärnan i denna interpellation, herr talman, är att vi denna vår har 250 tomma platser på polisutbildningen. Tittar man på hur det var förra året ser man att vi, om det skulle gå lika illa, återigen kan komma upp i 500–600 tomma platser.

När det gäller Totalförsvarets rekryteringsmyndighet lyfte jag och Liberalerna detta redan för ett år sedan. Vi har ställt interpellationer och skriftliga frågor. Vi hade till och med i vår egen budget en satsning på gamla Pliktverket, eller Rekryteringsmyndigheten som den heter i dag, för att kunna pröva fler poliser. Den ekonomiska satsningen fanns inte i regeringens förslag.

Först i går, herr talman, när statssekreteraren var i justitieutskottet, meddelades att man nu ska få extra resurser för att kunna pröva fler. Men det visade sig att Polismyndigheten fått i uppdrag att ta medel ur sin egen budget och ge till Försvarsmakten för att Rekryteringsmyndigheten ska kunna pröva fler. Detta framförde inrikesministerns statssekreterare i går i justitieutskottet. Skillnaden i Liberalernas alternativa budget är att vi har en egen satsning på polisutbildning och prövning av polisstudenter.

En annan fråga, som jag inte heller fått svar på, är: Hur kommer det sig att så många studenter hoppar av? När vi följde upp denna fråga i mitten av januari och i februari var det 21 studenter som hoppat av bara vid lärosätet i Växjö. Jag undrar vilka slutsatser regeringen drar och om man över huvud taget har följt upp detta. Det är ju jätteallvarligt!

I Umeå är det 100 studenter kvar av 225. Jag vill inte veta hur många platser ni har maxat eller hur många fler platser ni har som ambition 2019 eller 2020. Jag vill veta varför vi har 259 tomma platser och varför det, utöver att det redan är svårt att fylla platserna, sker stora avhopp. Det är detta som är kärnan i denna debatt, herr talman.

Anf. 35 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Över 90 procent av dem som påbörjar polisutbildningen fullföljer den, som sagt. Det är klart att inte alla de som antas sedan dyker upp på polisutbildningen. Det beror bland annat på att man får beskedet ganska sent, kanske bara några veckor i förväg, och att det kan vara svårt att lösa allt det praktiska för att man ska kunna börja på utbildningen. Detta problem med antagningsprocessen har funnits under ganska lång tid, och det får vi jobba med att försöka lösa.

Det grundläggande problemet har dock inte egentligen varit detta utan just Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Återigen – ni avskaffade värnplikten och drog kraftigt ned på Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Så sent som i höstas hade vi svårt att kalla alla behöriga till tester.

När man skär ned på det sätt ni gjorde är det inte gjort i en handvändning att skala upp. Vi behöver psykologer, och de är inte särskilt enkla att rekrytera. De kan inte bara hämtas från hyllan, så att säga. Vi behöver fler även i andra personalkategorier för att kunna genomföra detta. Vi behöver bygga upp verksamheten.

Vi har alltså inte bara fått öka antalet polisutbildningsplatser, utan vi har också fått utöka Totalförsvarets rekryteringsmyndighet kraftigt. Detta är inget vi påbörjade i går, även om min statssekreterare Charlotte Svensson var i utskottet och berättade om det då. Tvärtom – som jag redovisade i mitt första anförande har vi redan, under de senaste åren, kraftigt utökat Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Vi kommer att se en fördubbling av antalet anställda: från 80–90, som det var för ett och ett halvt år sedan, till 170, som det kommer att vara i år.

Från och med denna vår kommer man också att kunna testa alla behöriga, och det innebär enligt min uppfattning att fler kommer att kunna påbörja utbildningen.

Sedan gör vi två saker till. Vi kommer att starta utbildningar på fler orter. Vi startar i Malmö 2019 och i Västsverige lite senare; orten är inte bestämd ännu. Då breddar man också rekryteringsunderlaget. Jag är övertygad om att fler från Skåne och Västsverige då kommer att söka till dessa utbildningsplatser.

Med de här insatserna tror jag att vi kan skala upp det hela ytterligare. En sak som redan har gjorts är att man nu från 2018 för första gången också betalar resa och logi för de studenter som gör testerna vid Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Det har man tidigare gjort för dem som testas för Försvarsmakten men inte för dem som testas för polisen. Det gör man från och med nu. Det är många sådana stora och mindre saker som man behöver göra för att bygga ut.

Sedan vill Roger Haddad inte tala om det som har varit, och det förstår jag mycket väl. Det som var under er period var en väldig ryckighet när det gäller antalet polisutbildningsplatser. Det var också en totalt sett alldeles för låg dimensionering. Den lider vi fortfarande av.

Det tar två och ett halvt år att utbilda en polis. Det är först med de stora kullar som nu går ut – framför allt från och med nästa år, men redan om en månad tillkommer nästan 500 poliser – som vi börjar se resultatet av de satsningar som vi då genomförde.

Anf. 36 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Absolut inte, jag är stolt över vår rättspolitik och vår polispolitik. När vi satt i majoritet ökade antalet poliser. Efter tre och ett halvt år av din regeringsperiod, Morgan Johansson, har vi 1 000 färre poliser i Sverige, och det har ingenting med utbildningssystemet att göra, utan det är på grund av att 1 000 poliser lämnar myndigheten varje år, och 500 av dem går inte på grund av pension. Detta har inget att göra med att vi utbildade för få. Även när vi hade färre utbildningsplatser fanns det en liten andel tomma platser.

Men detta spelar ingen roll när ni utlovar ännu fler platser och ännu fler polishögskolor. Det blir sänkta antagningskrav, flytt av moment in i antagningsprocessen och så vidare. De personer som jag talar om, som har hoppat av, har ju antagits av Rekryteringsmyndigheten. De har antagits och påbörjat en utbildning vid ett lärosäte, men de hoppar av efter en månad. Det är dramatiskt. Tänk att man blir av med 21 studenter efter en månad bara i Växjö! En tredjedel av platserna på lärosätet i Växjö står tomma och 50 procent av platserna vid polisutbildningen i Umeå.

Jag inser att problemet inte är utbildningsplatserna. Det som förvärrar och förstärker problemet i samhället är att det är för många som lämnar polisyrket på grund av löner och arbetsmiljö.

Det här handlar om utbildningspolitiken. Bara under vår första mandatperiod 2006–2010 utbildade vi 3 000 fler poliser. Valåret 2010 och 2014 hade vi över 20 000 poliser i Sverige. Nu har vi 19 700, varav 244 är aspiranter. Nej, jag är absolut inte rädd för att berätta om vad vi gjorde och inte gjorde. Vi gjorde mycket mer än den här regeringen.

Anf. 37 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Ändå är det de facto så att vi utbildar dubbelt så många som Alliansen gjorde. Det är faktiskt så, Roger Haddad.

Roger Haddad återkommer till frågan om sänkta krav. Han vågar inte ge något exempel, och det förstår jag, för det har varit en diskussion om vad som egentligen är sant och falskt.

På nätet snurrar det till exempel runt uppgifter om att man inte längre ska behöva ha körkort för att bli polis. Det är en skröna, en fullständigt

falsk uppgift. Det man i själva verket har sagt är att de som söker utbildningen inte behöver ha körkort för att få ansöka, men de måste i så fall se till att skaffa körkort innan de påbörjar utbildningen. De har nästan ett år på sig att göra det. Det är den förändringen som har gjorts. Men ändå cirkulerar det påståenden på nätet om att poliser inte ska kunna köra bil längre och liknande. Det är fullständigt fel.

Liberalerna medverkar inte alltid till att rätta till en sådan felaktig bild. Tvärtom fortsätter man gärna att sprida vidare bilden av att kraven skulle ha sänkts avsevärt. Det är som sagt fullständigt fel, och därför är det bra att vi får tillfälle att rätta till det.

För oss gäller det nu att fortsätta tänka långsiktigt. Vi kan inte ha ryckigheten att ena året utbilda 1 700 och ett par år senare 140 – då skär man ned det med 90 procent, som ni gjorde. Vi kan inte heller ha en alldeles för låg utbildningstakt med 600–700 poliser per år. Vi måste upp från de nivåer vi i dag ligger på, 1 300, till kanske 2 000. Det är jag säker på att vi kan.

När vi breddar rekryteringen, tar tag i flaskhalsen när det gäller Totalförsvarets rekryteringsmyndighet och ser till att öka polisyrkets attraktionskraft ytterligare genom att satsa på bättre arbetsvillkor, där lönefrågan naturligtvis också är en del, är jag säker på att vi kommer att nå det mål vi har till 2024. Men det kräver som sagt långsiktighet.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2017/18:409 om justitie- och inrikesministerns uttalande om att civila ska ersätta poliser

Anf. 38 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Roger Haddad har frågat mig vilka åtgärder regeringen tänker vidta för att öka antalet poliser i yttre tjänst. Han har också frågat på vilket sätt fler civila utredare ska bli en ersättning för de poliser som har slutat. Dessutom har han frågat vilka konkreta åtgärder regeringen har vidtagit för att locka tillbaka fler poliser som slutat och behålla dem som är på väg att lämna polisyrket.

I interpellationen påstås att Sverige i dag har den lägsta polistätheten på tio år. Då måste jag hjälpa Roger Haddad att komma ihåg att orsaken till detta ligger i en kombination av en ständigt ökande befolkning och den låga utbildningstakt när det gäller poliser som den förra regeringen tillät. Liberalerna hade alla möjligheter att under sin tid i den förra regeringen undanröja dagens underskott av polisanställda, däribland poliser i yttre tjänst.

Brottutvecklingen och Polismyndighetens verksamhet ställer ökade krav på många olika kompetenser. Uppsplitrade yrkesroller mellan civilanställda och poliser hör dock till historieboken. Modern polisverksamhet består av slagkraftiga team med många olika kompetenser.

Myndighetens attraktionskraft är central för att behålla befintlig personal och rekrytera rätt kompetens. Det pågår ett långsiktigt arbete tillsammans med arbetstagarorganisationerna för att uppvärdera statusen på en anställning vid Polismyndigheten. I det arbetet ingår att bland annat förbättra skyddet av medarbetarna och arbetsmiljön. Regeringen har också

gett Polismyndigheten i uppdrag att skapa fler utvecklings- och karriärvägar.

Regeringen har uttalat att det behövs betydligt fler polisanställda för att Sverige ska vara tryggt och säkert. Regeringens målsättning är att öka antalet polisanställda med 10 000 till 2024. För att ge Polismyndigheten förutsättningar att klara detta har regeringen beslutat och aviserat den största ekonomiska satsningen på polisen på 20 år. Det är emellertid Polismyndigheten som avgör hur de av regeringen tilldelade medlen ska användas, däribland hur fördelningen mellan olika yrkeskategorier ska vara.

Den 1 mars lämnade Polismyndigheten in underlag till regeringen rörande hur målet om 10 000 fler polisanställda ska nås till 2024. I underlaget konstateras att det tar lång tid att utbilda och öka antalet poliser. För att nå målet innebär det att det redan nu finns ett behov av att förstärka verksamheten genom att anställa fler civila medarbetare med specialistkompetenser i bland annat utredningsverksamheten. Det kommer att möjliggöra att polisiär kompetens frigörs till förmån för den ingripande och brottsförebyggande verksamheten.

Anf. 39 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Jag vill tacka justitie- och inrikesministern för svaret också på den här interpellationen, som har särskilt fokus på regeringens uttalande om att man vill ersätta utbildade poliser, som har gått två och ett halvt år på Polishögskolan, med civila medarbetare.

Bakgrunden till interpellationen är att Sverige nu har 1 000 färre poliser och att vi får allt färre poliser i yttre tjänst. Polisen har som myndighet och verksamhet kommit allt längre bort från medborgarna. Detta är inget som jag och Liberalerna har hittat på, utan detta hör jag varje vecka när jag är ute och träffar polischefer runt om i landet.

Jag har tittat på de siffror från Polismyndigheten som presenterats. I jämförelse med den 1 januari 2015, då man gjorde om hela polisorganisationen, har samtliga polisregioner i landet – med undantag av Polisregion väst, där det har blivit ett litet tillskott av poliser, och Polisregion nord, där man inte kan se någon skillnad uppåt eller nedåt – färre poliser i sin redovisning. Det är ett misslyckande för samhället och politiken. Det är ett misslyckande att vi har färre poliser i Sverige samtidigt som allt fler människor i vårt samhälle upplever otrygghet och oro.

Jag har också ställt frågor om hur man skulle kunna få ut fler poliser i yttre tjänst. Varför är då detta viktigt? Det handlar inte bara om att ingripa eller om att åka ut på akuta telefonsamtal, utan det handlar också om att synas och om att jobba brottsförebyggande. Det är en fråga som jag är väldigt engagerad i.

Är det något som är viktigt på sikt för att man ska kunna komma åt ungdomsbrottsligheten och öka tryggheten är det att man ska prioritera det brottsförebyggande arbetet. Det handlar om att synas ute på stan, besöka skolor, fritidsgårdar och äldreboenden men också om att träffa kommuner och jobba tillsammans med dem för att förhindra brott. Just det brottsförebyggande arbetet och verksamheten i yttre tjänst har tyvärr tagit väldigt mycket skada av det polistapp som vi har sett.

Det spelar ingen roll om jag besöker Kungsör i Västmanlands län eller Dalarna eller Varberg i Halland. Alla poliser och polischefer bekräftar att man inte hinner med just det brottsförebyggande arbetet. Det är någonting

som man skulle vilja jobba med, men man klarar inte av det viktiga uppdraget.

Vi har också sett, herr talman, när det gäller olika typer av underlag från Polismyndigheten att det fortsatt är så att det är fler och fler som söker sig in i myndigheten och upp i organisationen – man vill jobba på regional eller nationell nivå.

Avslutningsvis skulle jag, apropå svaret från regeringen, påstå att vi nu har den lägsta polistätheten på tio år. Jag har kontrollerat den uppgiften med Polismyndigheten. Jag har också tagit del av artiklar i Svenska Dagbladet och senast i Dagens Nyheter, under februari månad, där man drar den slutsatsen: att Sverige i dag har den lägsta polistätheten på tio år.

Det är någonting som jag tycker är bekymmersamt. Jag tycker definitivt att det också borde bekymra inrikesministern.

Anf. 40 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Roger Haddad får gärna utveckla detta med de 1 000 poliserna, som skulle ha tappats under den här perioden. Målet var ju 20 000 poliser. Ni nådde precis upp till det. Just nu har vi ungefär 19 700. Hur det blir 1 000 får Roger Haddad gärna redogöra för. Men han kommer att få revidera sin uppgift redan om en månad. Då går det nämligen ut 478 nya poliser till verksamheten – 478. Sedan tillkommer det ytterligare ett helt gäng nya poliser redan nu till hösten, som då utbildats. Och nästa år tillkommer det 1 300 nya poliser. Då börjar vi, så att säga, den uppskalning som vi talar om. Vi har fördubblat polisutbildningstakten, som Roger Haddad mycket väl vet, jämfört med er tid. Ni utbildade bara hälften så många som vi nu utbildar.

Nej, civila ska inte ersätta poliser. Vår uppfattning är att vi måste skala upp båda. Vår uppfattning är att båda personalkategorierna behövs i Polismyndigheten. När Roger Haddad styrde, eller hans regering styrde, var det emellertid precis tvärtom. Då var det poliser, herr talman, som fick ersätta civila. Den gamla regeringen använde sig nämligen av ett system där man använde civilanställda som dragspel. När ni fick ont om pengar gjorde ni er av med en massa civilanställda. Då satte ni i stället poliser att sköta de civilas arbetsuppgifter. Då fick poliser göra administrativa jobb. Då fick poliser sitta i receptionen. Då fick poliser sitta som arrestvakter. Följden av detta blev att resultaten för polisen föll sju år i rad. Sju år i rad föll polisens effektivitet. Det är ett av skälen till att vi gjorde omorganiseringen.

För första gången, från och med förra året, ökar nu polisens effektivitet. Nu redovisar man fler ärenden till åklagare än vad man har gjort tidigare.

Vi ska inte göra om det misstag som ni gjorde: att sätta poliser att göra civila arbetsuppgifter. Då faller nämligen effektiviteten. Då blir det ännu större problem när det gäller förebyggande åtgärder eller ingripandeverksamhet eller yttre tjänst. Det misstag som ni gjorde, att skära ned kraftigt på de civila och sätta poliser på civila arbetsuppgifter, tänker vi inte göra om – tvärtom.

Vi tänker se till att bygga ut verksamheten och skala upp både antalet civila och antalet poliser. För att vi ska kunna klara det behöver vi se till att vi kan behålla de poliser som vi har. Då ska jag säga: Vi har haft ungefär 400–500 poliser som går i pension varje år och därutöver kanske ungefär 400 som slutar i förtid för andra arbetsuppgifter.

Vi måste se till att behålla poliser. Då ska jag säga att antalet som slutar i förtid har minskat på senare tid. Vi hade en topp 2016. Det minskade 2017, och hittills 2018 ser det ganska bra ut i den delen. Vi behöver återrekrytera poliser, och vi behöver utbilda fler.

Ni drog ned antalet utbildningsplatser kraftigt. På två år minskade ni utbildningsplatserna med 90 procent. Ni utbildade alldeles för få – 600–700 per år – när vi behöver ha upp takten. Vi bygger ut. Det är som sagt 1 300 som går ut redan nästa år.

Det krävs, herr talman, långsiktighet för att kunna skala upp detta. Därför begärde vi in ett underlag från Polismyndigheten. Vad behövs för att vi ska komma upp i 10 000 fler polisanställda? Vi fick ett väldigt bra svar från Polismyndigheten. Det går att genomföra detta. Men det betyder förstås också att man är beredd att sätta av pengar och resurser till verksamheten. Det är en affär på kanske 12 miljarder ytterligare till Polismyndigheten. Det är en uppskalning med 50 procent under dessa år. Vi kommer att göra vad vi kan för att se till att prioritera polisen framöver.

Anf. 41 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Jag vill påminna statsrådet om att det var vi som beslutade om att omorganisera polisen, inte ni. Jag satt i Rikspolisstyrelsens styrelse mellan 2011 och 2015 och har följt hela proceduren, från initiativ, utskottsbehandling och beslut i riksdagen till Genomförandekommitténs verkställande. Besluten togs 2013 och 2014 och trädde i kraft den 1 januari 2015. Det var Alliansen och Liberalerna som fattade de besluten.

Men vi konstaterar i efterhand att vissa delar av beslutet har verkställts och genomförts på ett korrekt sätt. Därför har vi i Liberalerna sagt att vi är beredda att riva upp delar av denna omorganisation. Det blev nämligen mer byråkrati. Jag hade en debatt med statsrådet här i december, där jag pekade på ett antal byråkratiska problem. Men svaret från Socialdemokraterna var: Nej, det är inte problem med överbyråkratisering. Men jag får siffror varje månad som hela tiden bekräftar att det är fler och fler poliser som valsar in och upp i denna gigantiska myndighet.

Det handlar om dem som lever inte bara i de utsatta och i de särskilt utsatta områdena, herr talman, utan i hela landet – i Kungsör, i Kungsbacka, i Lycksele. De vill se fler poliser. Problemet är att de har fått färre poliser.

Detta är ett resultat av er politik. Jag har suttit i justitieutskottet, som bereder polisfrågor. Det kom inga förslag 2015 i vårandringsbudgeten eller 2016 i budgeten eller i december 2016, när vi tog beslutet för 2017. Det var först 2017 som regeringen började prata om detta: Oj, nu måste vi utöka antalet platser. Hoppsan! Nu måste vi uppdra åt polisen att ta fram nya karriärmöjligheter. Vi kanske också ska satsa mer pengar på polisen, för detta håller inte.

Men då var ni inne på tredje året av mandatperioden. Det är det som är problemet.

Parallellt med detta har vi polisavhopp, dålig arbetsmiljö och färre i yttre tjänst, inte minst.

Ja, antalet polisanställda ökar. Oavsett hur statsrådet väljer att presentera en polissatsning eller en satsning på civila kan man se att vi i Liberalerna lägger mer än ni i vårt alternativ – oavsett kategori. Vi vill satsa på fler civila. Men vi vill också satsa på fler poliser. Vi lägger dubbelt så

mycket pengar på polisen som ni gör. Det problem som jag nu tar upp är ingen budgetdebatt. Men kom inte och säg att vi inte prioriterade eller att vi inte vidtog några åtgärder!

Jag hör också, herr talman, att statsrådet nu säger att civila inte ska ersätta poliser. Men både jag och bland andra Polisförbundets ordförande reagerade i medier. Polisförbundet gick ut samma dag och kritiserade regeringens uttalande: Nej, vi behöver administrativ personal, och vi behöver civila, men de ska inte ersätta utbildade poliser. Det var faktiskt så statsrådet var citerad, bland annat i Dagens Nyheter – under en övergångsperiod, i den situation som Polismyndigheten befinner sig i, ska civila ersätta poliser. Så står det i Dagens Nyheter.

Jag delar inte regeringens hållning. Jag delar inte er politik. Det är på grund av er som vi har färre poliser. När det gäller påståendet om att vi har den lägsta polistätheten på tio år undrar jag: Menar regeringen på riktigt att det bara är ett påstående? Är det fel att det för några år sedan, när vi var i majoritet, var 216 poliser per 100 000 invånare och att det nu är nere på 195 poliser per 100 000 invånare? Det är det lägsta antalet poliser per 100 000 invånare på tio år. Detta, herr talman, är fakta.

Anf. 42 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Då kan väl Roger Haddad i sitt sista inlägg redogöra för de 1 000 färre poliser som han påstår att det har blivit under den här mandatperioden. Var kommer den siffran ifrån?

Just nu finns det som sagt var ungefär 19 700 poliser. Bara om en månad tillkommer ytterligare 478. Roger Haddad får inte ihop de där 1 000 färre, så jag skulle gärna vilja veta var siffran kommer ifrån.

Nej – civilanställda ska inte ersätta poliser. Men det misstag ni gjorde under er period var att ni lät poliser ersätta civilanställda. Ni använde civilanställda som dragspel. Ni minskade antalet civilanställda, och så satte ni poliser att göra civilas uppgifter. Därmed, herr talman, fick man en minskad effektivitet när det gäller brottsbekämpningen.

Det misstaget som ni gjorde ska vi aldrig göra om. Vi ska heller aldrig göra om misstaget som ni också gjorde med ryckigheten gällande antalet utbildningsplatser. Ni minskade alltså polisutbildningstakten med 90 procent på två år mellan 2008 och 2010, så då fick vi ärva en utbildningstakt som bara är hälften så hög som vad vi egentligen behöver.

Nu skalar vi upp båda liksom polisorganisationen totalt sett. Med det som Polismyndigheten har rapporterat till oss skulle jag tro att vi till 2024 hamnar på ungefär 6 500 utbildade poliser och runt 3 500 civilanställda av de 10 000. Den balansen tror jag är ganska rimlig, och det är det Polismyndigheten har sagt.

Det är inte gratis, det här. Man bedömer att vi behöver öka poliskostnaderna med uppemot 12 miljarder till 2024. Vi ska naturligtvis granska de siffrorna; det här är bedömningen som Polismyndigheten gör. Men man ska ändå veta att det är i det härade det hamnar, i så fall en ökning av Polismyndighetens utgifter med 50 procent.

Är 12 miljarder mycket eller lite pengar? Jag ser ju hur ni på allianssidan gör. I stället för att gå till val på stora satsningar i välfärden, där polisen är en del, går ni i stället till val på stora skattesänkningar. Bara det där sjätte jobbskatteavdraget som ni ska genomföra ihop med Moderaterna kostar 22 miljarder kronor.

Då säger jag att det är bättre att vi lägger de gemensamma resurserna på att prioritera välfärden, brottsbekämpning och polisen i stället för dessa stora skattesänkningar. Men det är naturligtvis ett val som väljarna får göra.

Sedan påstår Roger Haddad att han lägger dubbelt så mycket på polisen som vi gör. Nästa år kostar polisen ungefär 25 miljarder. Ni lägger dock inga 50 miljarder på polisen, så Roger Haddad får i sitt inlägg gärna klara ut vad han egentligen menar.

Till sist, herr talman: Det är fascinerande att höra Roger Haddad resonera kring omorganiseringen. För bara något år sedan fick jag och min företrädare Anders Ygeman skäll för hur felomorganiseringen var i var-enda interpellationsdebatt här. Nu när Roger Haddad märker att man kanske börjar få lite effekt av den här omorganiseringen och polisens effektivitet mätt i antal utredningar som redovisas till åklagare ökar för första gången på sju år, då vänder han på en femöring. Nu är det plötsligt ni som har genomfört omorganiseringen, och så försöker Roger Haddad ta hem en poäng på det.

Så fungerar det inte. Omorganiseringen var någonting som förbereddes av en parlamentarisk kommitté där det fanns mycket, mycket stort stöd brett över blockgränsen, och den har vi gjort tillsammans. Jag tycker att vi ska vara stolta över det arbete som vi har gjort.

Anf. 43 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Vi kritiserade er politik och era treåriga besparingar. Vi kritiserade att ni misslyckades med rikspolischefstillsättningen och att polisen i sin tur misslyckades med att verkställa riksdagens beslut, där det står att vi ska ha fler områdespoliser och närpoliser liksom fler poliser i yttre tjänst.

På samtliga de punkterna, denna beställning från Sveriges riksdag, misslyckades ni. Det politiska ansvaret är Anders Ygemans och Morgan Johanssons. Det är ni som har sparat på Polismyndigheten och inte jag.

När det gäller budgeten diskuterar jag den budget som ligger på riksdagens bord för 2018, 2019 och 2020. Det är först nu inför valet som Socialdemokraterna säger att nu måste vi satsa på polisen. Den satsningen kom ni på väldigt sent, om ni jämför med våra prioriterade budgetalternativ från föregående år och året innan. Där ligger Liberalerna långt högre, med nästan dubbelt så mycket. Ja, det stämmer! Varsågod och läs på mer innan du kommer till kammaren för att debattera den här alldeles för viktiga frågan, Morgan Johansson!

Avslutningsvis, herr talman, får vi höra statsrådet säga att här står Liberalerna och påstår en massa saker som att vi har den lägsta polistätheten på tio år, och det säger han för att vifta bort det här. Men det är egentligen inte jag som får det svaret, utan det är de människor som bor i de särskilt utsatta områdena, de som upplever otrygghet, och det tycker jag är ytterst allvarligt!

Det kan inte vara svaret i kammaren vare sig till Liberalerna eller till de människor som dagligen läser om eller kanske till och med drabbas själva av ett villainbrott eller en skjutning. Det är helt oacceptabelt att komma hit och försöka vifta bort fakta som har återgetts i flera dagstidningar i Sverige!

Anf. 44 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är ingen som viftar bort någonting. Bekymret för Roger Haddad är ju att han gärna pratar väldigt mycket i opposition, men när han väl sitter vid regeringsmakten gör han inte någonting. Han levererar aldrig, för då tycker ni nämligen att andra saker är viktiga, exempelvis skattesänkningar.

Det finns ju ett skäl till att ni utbildade så få poliser, 600–700 poliser per år – hälften av antalet som skulle ha behövts. Varför hade ni en så låg utbildningstakt? Jo, det var för att andra saker var viktigare för er.

Nu gör vi tvärtom. Nu har vi vänt detta. Det var inte någonting som kom 2017. Tvärtom var det så att uppskalningen av antalet som utbildas till poliser ju påbörjades långt innan dess. Som Roger Haddad vet är det en lång antagningsprocess. Man dimensionerar året innan, sedan söker personerna våren innan och därefter gör de tester på hösten för att därefter påbörja sin utbildning.

Nu har vi alltså en situation då det redan om en månads tid tillkommer ytterligare 478 poliser. Till hösten kommer det ytterligare en kull, och nästa år, 2019, kommer det att gå ut 1 300 nya poliser, vilket är det högsta antalet sedan 2010.

Vi ser långsiktigt på detta, i motsats till den borgerliga regeringen som gärna gjorde sig av med civilanställda och i stället satte poliser på civila arbetsuppgifter. Så gör inte vi, utan vi skalar upp både antalet civila och antalet poliser.

Vi ser också till att bygga upp för den långsiktiga utvecklingen genom att bygga ut antalet polisanställda med 30 procent, alltså 10 000 fler anställda fram till 2024.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2017/18:418 om problem inom välfärden

Anf. 45 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Anette Åkesson har frågat mig dels vilka konkreta problem jag anser att vi har inom välfärdens verksamheter, dels hur dessa problem löses genom vad interpellanten anser vara en försämring av förutsättningarna för företag att verka i denna bransch.

Kommunerna och landstingen står inför en rad utmaningar, bland annat till följd av den demografiska utvecklingen där både antalet äldre och yngre ökar utan att antalet personer i arbetsför ålder ökar i lika stor omfattning. Även mottagandet och integrationen av nyanlända utgör en utmaning för såväl staten som kommunsektorn. Vi ser också att kompetensförsörjning är en utmaning i många av välfärdsverksamheterna.

Det finns därför stora behov av investeringar i välfärden framöver. Inte minst gäller det skola och omsorg. Regeringen har därför från och med 2017 tillfört 10 välfärdsmiljarder årligen till kommuner och landsting och flera miljarder i riktade bidrag till äldreomsorgen, sjukvården, socialtjänsten och skolan och har för avsikt att fortsätta stärka välfärden.

Som Anette Åkesson nämner har kommuner och landsting olika förutsättningar att klara sina åtaganden. Vi har därför ett utjämningsystem som

syftar till att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Det är dock viktigt att utjämningsystemet ses över och anpassas till omvärldsförändringar. Regeringen har därför gett en särskild utredare i uppdrag att se över kostnadsutjämningsystemet.

För att kommunerna ska kunna möta kommande utmaningar krävs att de har en kapacitet som står i proportion till deras uppgifter. Regeringen tillsatte därför Kommunutredningen i februari förra året, som ska analysera och föreslå olika åtgärder för att långsiktigt stärka kommunernas kapacitet. Jag vet att Anette Åkesson som ledamot i kommittén känner till utredningens arbete väl. Det är dock viktigt att understryka att kapaciteten hos kommunerna måste finnas där oavsett om det finns privata utförare i välfärdsverksamheterna eller inte. Utredningen lämnade i höstas ett delbetänkande om att förenkla möjligheterna till kommunal samverkan. Regeringen fattade i går beslut om att lämna en proposition till riksdagen i frågan. Det är ett viktigt led i att ge kommuner och landsting goda förutsättningar att möta dagens och framtida utmaningar.

De senaste decenniernas införande av marknadsmodeller inom den offentliga sektorn har lett till en övervikt mot granskning som metod för styrning. På flera håll har det skapat snedvridna incitament och ökad administration. Utvecklingen innebär bland annat att de som arbetar i välfärden varken har tillräckligt mycket utrymme att använda sig av sin kunskap eller tid att ägna sig åt kärnverksamheten.

Regeringen arbetar därför även för att förbättra styrningen av kommuner och landsting genom att fokusera på åtgärder för att främja utveckling utifrån verksamhetsnära kompetens, minska detaljstyrning och betungande administration. Vi behöver på ett bättre sätt ta till vara den kompetens som finns hos professionen ute i våra verksamheter. Som en av flera åtgärder har regeringen tillsatt Tillitsdelegationen, som till sommaren kommer att lämna ett betänkande om hur styrningen kan bli mer tillitsbaserad.

Även privata utförare har en roll inom ramen för den skattefinansierade välfärden. Regeringen har för avsikt att säkerställa att offentlig finansiering används till just den verksamhet den är avsedd för och på ett sådant sätt att den kommer barn, elever och brukare till godo. Just eftersom det finns utmaningar för välfärden, för vilka regeringen gör miljardinvesteringar i välfärden, är det inte rimligt att pengarna går till stora vinster. Pengarna behövs i välfärden.

Regeringen har varit tydlig med att enskilda aktörer även fortsättningsvis ska kunna vara verksamma i välfärden. Genom att säkerställa en god finansiering och minska förekomsten av kortsiktiga vinstintressen inom privat utförd välfärd bedömer regeringen att risken för framtida nedläggningar av verksamheter minskar.

Samtidigt som vinstjakten ska stoppas ska vi värna valfriheten och mångfalden i välfärden. De som bedriver seriösa välfärdsverksamheter och som regelmässigt återinvesterar i verksamheten kommer att kunna bedriva verksamhet även i framtiden. Jag delar därmed inte bilden att privata aktörer kommer att riskera nedläggning om regeringens förslag genomförs.

Anf. 46 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Till att börja med vill jag tacka statsrådet för det utförliga svaret. Jag delar i allt väsentligt den problembeskrivning som statsrådet

ger angående kommunernas utmaningar i ett längre perspektiv och välkomnar också initiativet till Kommunutredningen. Men hur jag än vrider och vänder på svaret hittar jag inte egentligen någon förklaring till varför och hur just en begränsning av företagens vinster löser dessa, vare sig på lång eller kort sikt. Och sett till dagens problem för kommuner och lands-ting tycker väl alla att skattemedel ska användas till det som de är till för, att fusk ska beivras och att lagar och regler ska gälla, även när det gäller skatter. Där finns helt enkelt inte någon politisk konflikt.

När man läser utdraget från Lagrådet om förslaget om vinstbegränsning ter det sig som att civilministern är ganska ensam om att inte tro att förslaget får allvarliga konsekvenser för privata aktörer och därmed även för deras kunder. Kritiken är allvarlig, inte bara från Lagrådet och näringslivet utan även från bland andra Riksrevisionen, Kommerskollegium, Ekonomistyrningsverket och Statskontoret.

Vidare är det intressant att inte heller Lagrådet ser hur förslaget om vinstbegränsning ska lösa det man uppfattar vara det övergripande syftet med förslaget, att stärka förtroendet för välfärdssystemet, utan snarare riskerar att förvandlas till motsatsen eftersom det, som Lagrådet skriver, inte kan uteslutas att ett stort antal vårdtagare, brukare jämte deras anhöriga samt ett stort antal elever och föräldrar på olika sätt drabbas negativt av till exempel nedläggningar, överlåtelse och organisationsförändringar.

Lagrådet uppmärksammar också det motsägelsefulla i att de två lagrådsremisserna – dels den som handlar om vinstbegränsning, dels den om ökade tillståndskrav – ställer krav som går emot varandra. Det ena förslaget kräver att något överskott inte ska få uppstå i verksamheten och det andra att verksamheten inte kan tillåtas gå med underskott. Ibland vet man inte om det hela är skämt eller allvar.

Som jag ser det vill alla vi som engagerar oss politiskt förbättra samhället. Jag tror ju även att civilministern vill det, men jag delar inte hans och regeringens åsikter om vad som ska göras. Det är förvirrande när regeringen säger sig värna valfriheten och mångfalden i välfärden, samtidigt som all energi och alla resurser läggs på att motarbeta de företag det handlar om som ska säkerställa just mångfalden och valfriheten. Det är inte endast jag som ser hur privata aktörer riskerar nedläggning om förslaget motsvarar det Ilmar Reepalu presenterade i sin utredning. Att osäkerhet präglar branschen visade även Svenskt Näringslivs rapport *Företagsamheten 2018*. I veckan kunde vi läsa att nyföretagandet i välfärdssektorn har sjunkit med ca 15 procent sedan årsskiftet 2015/16 och att antalet välfärdsföretagare som valde att lägga ned verksamheten ökade med 18 procent – detta under en högkonjunktur. Med färre företag än väntat skapas det färre jobb än det borde och därmed inte bara mindre mångfald och valfrihet inom välfärden utan även mindre resurser till välfärden, både på kort och lång sikt.

Med min interpellation ville jag sätta fingret på dagens problem och hur de åtgärdas – eller inte åtgärdas. Det finns problem. Kunskaperna ökar inte i skolan, skolan är inte alltid jämlik och viss segregering förekommer. Köerna i sjukvården har fördubblats under den nuvarande regeringen. Det är riktiga problem som behöver tas tag i, men de löses inte genom att begränsa vinsten för de aktörer som försöker hjälpa till att bedriva bra verksamheter. Statsrådet hävdar att det inte är rimligt att pengarna går till stora

vinster i välfärden. Men utredningen visade väl just att det inte görs stora vinster. Eller har civilministern någon annan källa?

Anf. 47 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Tack, Anette Åkesson, för interpellationen och för engagemanget i de frågor som rör välfärdens utmaningar och kommunsektorns villkor!

Herr talman! Jag är övertygad om att den här debatten skulle må bra av att vi backar lite och ser vilka förändringar som genomförts i den svenska förvaltningen och välfärdssektorn under de senaste decennierna och att vi tillåter oss själva att vara ärliga, självkritiska och erkänna att vi stundtals varit naiva i Sverige i synen på välfärdens organisering under de senaste decennierna.

Herr talman! Vi är ett av ytterst få länder i västvärlden som valt vägen att släppa in kommersiella aktörer i den offentligt finansierade välfärden, att tillåta obegränsade vinstuttag utan att egentligen kunna säkerställa att resurserna används till det som de är avsedda för. Vi är ju helt unika i västvärlden, i Europa, i Norden med att tillåta kommersiella aktörer att ge sig in i den offentligt finansierade skolan och dela ut vinst från verksamheten. Det finns alltså inget jämförbart land som har en sådan modell.

Vi måste tillåta oss själva att vara så pass ärliga och självkritiska att vi ställer oss frågan om svensk skola har blivit bättre eller sämre av vinstjakt. Har det faktum att vi är det enda land som tillåter koncerner att ge sig in i den offentligt finansierade skolan och dessutom ha möjlighet att dela ut vinster obegränsat gjort svensk skola bättre eller sämre? Har vi fått bättre kunskapsresultat? Har vi fått mer jämlikhet? Har den svenska skolan blivit mer kompensatorisk under de senaste decennierna? Eller har utvecklingen gått åt fel håll?

Herr talman! Jag har stor respekt för Anette Åkesson, inte minst på grund av hennes engagemang i dessa frågor. Men jag har genuint svårt att förstå engagemanget för att vi ska ha obegränsade vinster i välfärden. Det är skattepengar som ska användas till välfärden som rinner ut ur verksamheten.

Senast konstaterade Skolverket att man behövde stoppa en del riktade statsbidrag eftersom pengarna användes till annat än vad de var avsedda för i kommersiella friskolekoncerner.

Ska vi ha utvecklingen att vi höjer skatterna för att kunna klara de utmaningar som Anette Åkesson beskriver och för att kunna säkerställa att våra kommuner och landsting har rätt resurser men sedan inte kan säkerställa att dessa skattepengar faktiskt används till de utmaningar vi har inom välfärden utan får se att pengar läcker från verksamheten och i värsta fall helt lämnar välfärdssektorn och kanske till och med används för att investera i nya marknader för dessa koncerner i andra länder? Är det denna väg vi vill gå?

På vilket sätt ska vi upprätthålla tilliten till de offentliga institutionerna om vi från regering och riksdag tvingar medborgarna att betala skatt men inte kan försäkra medborgarna att deras skattepengar faktiskt kommer att användas till att anställa lärare eller undersköterskor eller investeras i välfärden?

Herr talman! Vi är unika i att tillåta denna vinstjakt i skolan och på utbildningsområdet. Någonstans måste vi vara så pass ärliga med oss

sjelva att vi vågar kritiskt granska om denna unika position har gjort vårt land och vår skola bättre eller sämre.

Prot. 2017/18:86

16 mars

Svar på
interpellationer

Anf. 48 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Jag uppskattar civilministerns engagemang i dessa frågor, och jag tycker också att det är roligt att debattera med honom.

Jag vill självklart inte att skatterna höjs; det förstår de flesta. Men både mitt parti och jag vill ha mer fokus på kvalitet, och vi vill inte lägga resurser på att stoppa mångfalden.

Ja, Sverige är unikt i att vi ser på aktörerna på detta sätt. Å andra sidan är Sverige det enda land där alla har möjlighet att välja, inte bara de som har pengar. Vi har ett system som är unikt genom att även de som inte har resurser kan välja vilken skola de vill och få det offentliga att betala, och det är helt fantastiskt.

Jag håller med om att det har begåtts misstag; det är inget snack om saken. Allt har inte flutit på på bästa sätt, men så är det när man justerar systemet.

Jag tänkte ägna mig lite åt frågan om hur vinster över huvud taget uppstår i välfärden, till exempel skolan. Skolpengen som företagen får motsvarar den kostnad per elev som kommunen har. Det innebär till exempel att både kommunala skolor och privata alternativ, om det finns några, har incitament att vara attraktiva för eleverna. Ju fler elever, desto större resurser. Konkurrenssituationen som uppstår gör att även de kommunala skolorna arbetar med att förbättra sig.

En ytterligare konsekvens, som det inte talas lika mycket om, är att kostnaderna synliggörs. Om inte annat uppmärksammar kommunen det i de fall en friskola, som uppfyller kvalitetskraven, gör stora vinster.

Detta kunde hända när friskolesystemet var nytt, men i dag är det allt ovanligare. Varför då? Jo, det som hände var att kommunerna började analysera sina egna kostnader. Då upptäcktes sådant som man inte sett förut, exempelvis höga lokalkostnader. Sedan arbetade man med att få ned dessa kostnader, och när man lyckades så betalade man ut lägre skolpeng.

Detta gör att de kommunala skolorna bedrivs mer effektivt nu än tidigare och att vinsterna som friskolorna gör helt enkelt inte längre är så stora. Det är ett bra exempel på en bättre användning av skattepengar som gynnar oss alla.

Vi moderater vill att fokus för välfärden ska ligga på kvaliteten i verksamheterna liksom att verksamheterna ska arbeta så effektivt som möjligt. Vi vill behandla de aktörer som utför välfärdstjänsterna så lika som det bara går, oberoende av om de är privata företag eller offentlig sektor.

Vi är också positiva till att man ställer krav på dem som utför tjänsterna liksom på att aktörerna självklart följer de lagar och regler vi har i Sverige oavsett om det rör skatter eller verksamhetskrav.

Vårt huvudfokus är att invånarna ska ha möjlighet att välja eller i alla fall inte stoppas från att ha möjlighet att välja. För att säkerställa det vill vi skapa så goda förutsättningar för företagen som möjligt, även inom välfärden, så att de blir kvar i Sverige och skapar jobb och därmed skatteintäkter till våra offentliga verksamheter. Vi vill ha ett samhälle där man tar tag i riktiga problem.

Det som slår mig när jag läser Reepaluutredningen är att den först konstaterar att kvaliteten bedöms vara likvärdig i privat och offentligt drivna

verksamheter – vissa delar är bättre här, andra är bättre där. Sedan visar man att företag i välfärdssektorn gör vinst – även om man fick leta ganska länge för att hitta ett nyckeltal som visar på det. Av detta drar utredningen sedan slutsatsen att man ska stoppa företag från att göra vinst. Hur landade man där?

I min värld vore den naturliga frågan: Om privata företag levererar likvärdiga tjänster och produkter med samma kvalitet som kommuner och landsting men gör det till en lägre kostnad, varför är då inte problemet att kommunerna och landstingen har högre kostnader för att leverera samma produkter och tjänster? Varför tar man inte chansen att lära av de privata företagen?

Nu vet jag att detta förekommer ute i kommunerna, men tanken verkar inte ha slagit socialdemokrater, vänsterpartister eller miljöpartister på nationell nivå. Hur kan annars samhällsproblemet för er vara att företagen gör vinst?

Varför är inte frågan vi diskuterar vad kommuner och landsting kan göra annorlunda och hur vi från riksdagen kan bidra till att de har de förutsättningarna.

Anf. 49 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Anette Åkesson hade ett ganska långt inlägg och berörde många olika perspektiv och områden, men det var uppenbart att ett perspektiv inte fanns med. Så låter det också från Moderata samlingspartiet när man debatterar dessa frågor. Det finns en blind fläck, och det är en total ovilja att beakta en aspekt, nämligen våra lärare.

Det går inte att ha utbildning och skolverksamhet av hög kvalitet utan att fokusera på lärarnas villkor. Kvaliteten i svensk skola skapas inte av regering och riksdag, utan det är lärarna, professionen i den svenska skolan, som står för kvaliteten. Det innebär att de villkor som lärarna får är helt avgörande för skolans kvalitet och för våra förutsättningar att nå kunskapsmålen i svensk skola.

Problemet med Anette Åkessons och numera Moderaternas sätt att se på denna fråga är att vinsterna i den svenska skolverksamhet som drivs av kommersiella bolag med obegränsade vinstutdelningsmöjligheter uppstår där merparten av kostnaderna finns. Var finns då merparten av kostnaderna i svensk skola? Jo, i personalen, i de lärare som sliter i svensk skola.

Vad gör man om man vill maximera vinsten i svensk skola? Jo, man drar ned på bemanningen, minskar lärartätheten, ger lärarna lägre löner och anställer fler obehöriga lärare med lägre lön. Det är här vinsterna uppstår.

Vem betalar då priset för dessa vinster? Jo, det gör de som jobbar i svensk skola. Utan fokus på deras villkor kommer vi inte att klara av de utmaningar vi har i svensk skola.

Herr talman! Anette Åkesson hade fel på en punkt. Vi är inte det enda land där man får välja offentligt finansierad skolverksamhet. Det är många länder i västvärlden som har modeller med valfrihet inom skolan. Det finns dock inget annat land som tillåter vinstutdelning i denna form från den offentligt finansierade skolan.

Om det inte görs några vinster, hur kommer det sig då att det är så attraktivt för riskkapitalbolag och andra typer av kommersiella investerare att ge sig in i svensk skola? Varför ser vi då börsnoteringar av koncerner?

Det finns stora möjligheter att göra vinst i svensk skola på bekostnad av kvaliteten genom att dra ned på bemanningen och försämra villkoren för lärarna. I slutändan är det våra elever som drabbas.

Vi måste erkänna att vi har varit naiva. Vi har trott att marknaden kan lösa skolans problem. Men svensk skola är ingen marknad. Utbildning är inget marknadsområde, utan den ska utgå från de kunskapsmål som sätts upp och hanteras av den profession som har rätt kunskap och erfarenhet för att bedriva pedagogisk verksamhet.

Vi måste tillbaka till professionsautonomin, sätta lärarnas behov i fokus och på så sätt höja kunskapsresultaten i skolan. Detta är inte förenligt med vinstjakten.

Anf. 50 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Självfallet är lärarna otroligt betydelsefulla, och detta har även Moderaterna sedan länge insett och konstaterat.

Civilministerns egen utredning bekräftar inte det som han säger. Det finns vinster, men de är inte höga. Det är inte de stora övertvinster som man har pratat om.

Det unika med Sverige är att det går att välja och att det offentliga betalar. I andra länder kan man också välja, men då måste man vara med och bidra själv.

Låt oss sammanfatta: Det finns inget samhällsproblem som ett vinsttak löser. Detta har bekräftats inte minst i denna debatt. Finns det samhällsproblem? Absolut, på såväl kort som lång sikt, och både civilministern och jag har nämnt några. Men inget av dem löses av att begränsa företagets vinster. Tvärtom, bara hotet om en vinstbegränsning har redan fått negativa effekter, innan förslaget ens är uppe för beslut. Det är skadligt för skolbarn, sjuka, äldre, företag, anställda och samhället. Jag skulle även kunna tillägga att det är skadligt för förtroendet för politiken och har medfört ett enormt slöseri med resurser.

Att krysta fram en lösning som får negativa effekter för samhället och som nästan ingen kan förstå på ett problem som inte finns är ett missbruk av sin maktposition. Tänk om de resurser som regeringen har lagt – och som opposition och näringsliv har tvingats lägga – på att ta fram och debattera förslag kring en vänsterpartistisk idé i stället hade kunnat läggas på att konstruktivt hitta lösningar på de utmaningar som kommuner och landsting står inför på kort och lång sikt? För det finns verkliga problem att ta tag i.

Vissa frågor arbetas det självklart med ute i kommuner och landsting, men mycket annat får stå tillbaka. Vår uppgift är att se till att svenska folket får välfärd som motsvarar den nivå på skatt vi betalar, på både kort och lång sikt. Att stimulera innovation borde vara en prioriterad utmaning, och det förutsätter många aktörer inom de viktiga områden som välfärden omfattar: skola, vård och omsorg. För om välfärdsföretagen kan göra vinst jobbar de på sätt som de kommunala verksamheterna kan lära av.

Jag vill tacka civilministern för debatten.

Anf. 51 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Jag vill tacka Anette Åkesson för debatten och avslutningsvis påminna dem som lyssnar på den om att det faktum att sju av tio

Prot. 2017/18:86
16 mars

Svar på
interpellationer

svenskar vill begränsa vinsterna i den svenska välfärden och skolan visar att svenska folket ser vinsterna där som ett samhällsproblem.

De har sett JB-konkursen. De har sett hur de stora övervinster som föregick konkursen drabbade barn och ungdomar som gick i skolan. De har sett hur våra lärare fått betala priset för lägre bemanning i de kommersiella fristående skolorna. De har sett att skoletableringar sker utifrån lönsamhet, inte utifrån behov som våra medborgare och elever har.

Mot denna bakgrund väljer en majoritet av svenskarna, en majoritet av de moderata väljarna, en majoritet av de sverigedemokratiska väljarna och en majoritet av de socialdemokratiska väljarna att motsätta sig obegränsade vinster i den svenska skolan.

Herr talman! Dessa medborgare har rätt. Det är vi som är unika med vår obegränsade vinstjakt i världen, och det är dags att politiken – från höger till vänster – erkänner misstagen, begränsar vinsterna i skolan och välfärden och kombinerar vår modell med mångfald och valfrihet för brukare, elever och medborgare med ordning och reda i skolan. Detta förutsätter kontroll över resursanvändningen så att vi kan säkerställa att skattebetalarnas pengar faktiskt används till det som de är avsedda för.

Tack så mycket för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2017/18:110 Politik för gestaltad livsmiljö
2017/18:3995 av Olof Lavesson m.fl. (M, KD, C, L)
2017/18:4000 av Aron Emilsson m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2017/18:119 Ändringar i fråga om kommunplacering av ensamkommande barn
2017/18:3996 av Aron Modig m.fl. (KD)

med anledning av skr. 2017/18:124 Riksrevisionens rapport om folkbokföringen
2017/18:3997 av Olle Felten och David Lång (SD)

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 15 mars

2017/18:432 Vårdköerna i Sverige

av Erik Andersson (M)

till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:433 Icke-medicinsk omskärelse

av *Richard Jomshof* (SD)

till statsrådet *Lena Hallengren* (S)

2017/18:434 Böneutrop

av *Richard Jomshof* (SD)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

Prot. 2017/18:86

16 mars

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 15 mars

2017/18:1027 Tilläggsavgifter på giltig biljett i kollektivtrafik

av *Nina Lundström* (L)

till statsrådet *Tomas Eneroth* (S)

2017/18:1028 Svenskproducerat biobränsle för flyget

av *Nina Lundström* (L)

till statsrådet *Isabella Lövin* (MP)

2017/18:1029 Framtiden för Svenska Spel och den svenska spelmarknaden

av *Roland Utbult* (KD)

till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2017/18:1030 Turkiets militära angrepp på staden Afrin

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister *Margot Wallström* (S)

2017/18:1031 Fusk med assistansen

av *Ann-Britt Åsebol* (M)

till statsrådet *Lena Hallengren* (S)

2017/18:1032 Skoterkörning i tätort

av *Lars Beckman* (M)

till miljöminister *Karolina Skog* (MP)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 11.34.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 11 anf. 42 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Avsägelse	1
§ 2 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 4 Anmälan om granskningsrapport	2
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 6 Svar på interpellation 2017/18:414 om integrationsutmaningen	3
Anf. 1 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	3
Anf. 2 LARS BECKMAN (M)	4
Anf. 3 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	5
Anf. 4 LARS BECKMAN (M)	5
Anf. 5 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	7
Anf. 6 LARS BECKMAN (M)	8
Anf. 7 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	8
§ 7 Svar på interpellation 2017/18:417 om regionala skyddsombud	9
Anf. 8 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	9
Anf. 9 LARS BECKMAN (M)	9
Anf. 10 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	10
Anf. 11 LARS BECKMAN (M)	11
Anf. 12 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	12
Anf. 13 LARS BECKMAN (M)	13
Anf. 14 Arbetsmarknads- och etableringsminister YLVA JOHANSSON (S).....	13
Anf. 15 TALMANNEN	13
Anf. 16 LARS BECKMAN (M)	14
§ 8 Svar på interpellation 2017/18:356 om hög och störande musik från fordon	14
Anf. 17 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	14
Anf. 18 PÅL JONSON (M).....	14
Anf. 19 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	15
Anf. 20 PÅL JONSON (M).....	16
Anf. 21 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	18
Anf. 22 PÅL JONSON (M).....	18
Anf. 23 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	19

§ 9 Svar på interpellation 2017/18:396 om en utvärdering av sjöfyllerilagen	20
Anf. 24 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	20
Anf. 25 LARS BECKMAN (M).....	20
Anf. 26 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	21
Anf. 27 LARS BECKMAN (M).....	22
Anf. 28 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	23
Anf. 29 LARS BECKMAN (M).....	24
Anf. 30 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	24
§ 10 Svar på interpellation 2017/18:397 om avhopp och tomma platser på polisutbildningen	25
Anf. 31 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	25
Anf. 32 ROGER HADDAD (L).....	26
Anf. 33 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	27
Anf. 34 ROGER HADDAD (L).....	28
Anf. 35 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	29
Anf. 36 ROGER HADDAD (L).....	30
Anf. 37 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	30
§ 11 Svar på interpellation 2017/18:409 om justitie- och inrikesministerns uttalande om att civila ska ersätta poliser	31
Anf. 38 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	31
Anf. 39 ROGER HADDAD (L).....	32
Anf. 40 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	33
Anf. 41 ROGER HADDAD (L).....	34
Anf. 42 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	35
Anf. 43 ROGER HADDAD (L).....	36
Anf. 44 Justitie- och inrikesminister MORGAN JOHANSSON (S).....	37
§ 12 Svar på interpellation 2017/18:418 om problem inom välfärden	37
Anf. 45 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	37
Anf. 46 ANETTE ÅKESSON (M).....	38
Anf. 47 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	40
Anf. 48 ANETTE ÅKESSON (M).....	41
Anf. 49 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	42
Anf. 50 ANETTE ÅKESSON (M).....	43
Anf. 51 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	43
§ 13 Bordläggning	44

Prot. 2017/18:86	§ 14 Anmälan om interpellationer	44
16 mars	§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	45
-----	§ 16 Kammaren åtskildes kl. 11.34.	45

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2018